

JERNBANE-BLADET

TIDSSKRIFT FOR STATS- OG PRIVATBANEPERSONALET

"Prinsesse Elisabeth"

har **SINUS**
om bord . . .

Der er to SINUS SAMTALEANLÆG – et til brug for restaurationspersonalet og et andet for kommandobro, for- og agterbro, forklap, etc. i Statsbanernes store nye færge på Århus-Kalundborg ruten.

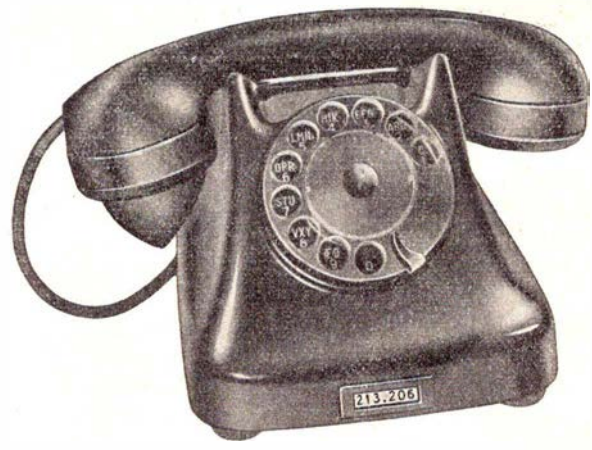
TAL med vore eksperter om de særlige fordele ved SINUS SAMTALEANLÆG.

SINUS leverer også DISA teknisk TV og HASLER trådløse personsøgeanlæg.

SINUS TELEFON A/S

KØBENHAVN: MI. *1788 - ÅRHUS: (061) *3 1788

KRISTIAN KIRKS TELEFONFABRIKER ½
 HORSENS   AARHUS   KØBENHAVN N.

MONBERG & THORSEN ½
 INGENIØRER-ENTREPRENØRER

Oslo Plads 12 - København Ø.
 Trla 7001

Vil De se resultater?

lad trykluft arbejde for Dem

Atlas Copco

Atlas Copco A/S, Valhøjs Alle 160
 København - Vanløse, Telf. (01) 70 55 11
 Århus afdeling: Grønåvej 339, Risskov
 Telf. (061) 7 63 44
 Distriktskontor - Fyn: Hunderupvej 130
 Odense, Telf. (09) 13 57 16

JERNBANE-BLADET

Redaktion og ekspedition:

H. E. Rybro, M. D. F. (ansvarhavende)
Valby Langgade 223^{1. tv.} - København Valby
Telefon 30 87 71

Redaktionssekretær:

Togfører V. Jonvald - Hvidovrevej 258
Tlf. 78 36 42

Jylland-Fyn's annonce-service
Egevang 6st. - Vejle - Telf. 4506

Udkommer een gang om måneden.

Abonnement

12 kr. årlig.

Kan bestilles på girokonto 600 82
Jernbane-Bladet - København Valby

Medlem af
Dansk Fagpresseforening

og

International Tidsskriftsfederation
Bladet er tilsluttet Dansk Oplagskontrol

Tryk: Bogtrykkeriet »Centrum«

APRIL 1964

Dette nr. indeholder:

Alt burde være bedre.....	side	75
Månedens emner	»	76
Månedens foto.....	»	77
Rederiet DSB's nyerhvervelse .	»	79
Farvel til »Christian IX«	»	81
Erindres det	»	87
Fra den jydsk højderyg	»	88
A. P. Carlsen 80 år	»	90
I få linier	»	90
Marts dagbogen	»	92
Privatbane nyt	»	93
Model jernbane	»	95
Foto hobby	»	99
Personalia	»	103
Boganmeldelser	»	103
Hunden på	»	104

Duros

- det
robuste
rørplade-
batteri

hvor der stilles krav til kvalitet

Det kendte
LYAC-autobatteri
monteres i
alle bustyper.

PERRONKÆRRER
GAFFELTRUCKS
TOGBELYSNINGS-
BATTERIER
SIGNALBATTERIER O. A.
STATIONÆRE ANLÆG
DIESELLOKOMOTIVER
SKINNEBUSSE
SKIBSBATTERIER

AKTIESELSKABET ACCUMULATOR-FABRIKEN
KGS. LYNGBY · TLF. 87 16 45

Jernbanekioskerne

betjener Dem gerne med

Tobak - cigaretter - cigaretter

Film og kuglepenne

Dag- og ugeblade

Rejselekture

Venlig hilsen

Bladhandler-Forbundet

i Danmark

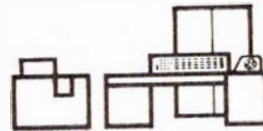
SIEMENS

DATA BEHANDLING

SIEMENS

3003

Hurtigregner med
stort arbejdslager
Hukommelser til
millioner af data
Alsidige input- og
output-muligheder

**FABRIKAT: SIEMENS & HALSKE A.G.
BERLIN: MUNCHEN**

DANSK SIEMENS AKTIESELSKAB

Blegdamsvej 124 - København Ø - (01 76) Tria 6464 - Telex 2313

Alt burde være bedre

April causeri

Det er nu en kendsgerning, at der skal køre østtyske lyntog mellem Berlin og København, ligesom der nogle gange ugentlig bliver sovevognsforbindelse mellem Moskva og København. I en radioudsendelse hvori gdr P. E. N. Skov, efter sin hjemkomst fra forhandlingerne med de østtyske myndigheder, bl. a. udtalte, at *der skulle en mentalitetsændring til hos danskerne for at få dem til at benytte Warnemünderruten*. Dette kan kun være rigtigt, dersom denne ændring hos danskerne skulle gå i retning af at finde sig i de forhold, der bydes de rejsende på færgen »Warnemünde«. For så længe gamle færge »Danmark« byder de rejsende en absolut første klasses restaurationsbetjening både kvalitativt og med hensyn til servering, får man ingen danskere til godvilligt at benytte færgen »Warnemünde«.

Et frisk billede fra 2. påskedag, hvor mange, der havde været på påskeferie, skulle hjem med færgen fra Warnemünde kl. 18,45, blev grusomt snydt, da man satte færgen »Warnemünde« til at sejle denne tur. Efter spisekortets påtryk er det »MITROPA«, der driver restaurationen på denne færge ligesom på alle de østtyske jernbanestationer. Men hvorfor er der så stor en forskel både i kvalitet og pris, på det der serveres på jernbanestationerne,

for der er det god mad til særdeles rimelige priser, er ikke til at forstå. På færgens spisekort er bl. a. på dansk anført smørrebrød: Hakkebøf, prisen huskes ikke, men da det blev serveret bestod det af en skive tynd pølse. Et stykke med steg bestod af oksesteg, der vendte enderne i vejret af tørke. Et stykke med ost er slet ikke anført på kortet, men det kunne leveres, og det bestod af en tør skive ost, der end ikke var så stort, at det dækkede brødet – og så prisen – 2 kr. 40 øre! Det er vel nok noget, der skal få danske rejsende til at holde sig fra de tyske færger.

Nu er det så snart slut med Nyborg-Svendborgbanen, og det er bestemt, at DSB overtager rutebilkørslen på denne strækning. Som noget helt nyt indføres der salg af 65-billetter, weekendbilletter og rabatkort. Derimod har både Nyborg og Svendborg byråd afslået at anbefale, at DSB overtager godsbefordringen. Det kan da kun være for at fordyre godstransporterne. Dersom kørslen overdrages private vognmænd må fragten da blive dy-

rere, når DSB's gennemgående takster ikke gælder.

Baneafdelingens personale i Randers har i mange år ønsket borgestueforholdene forbedrede, men hidtil uden resultat. Det nuværende kolonnehus har kun 23 kvadratmeter til ophold for 28-30 mand. Herfra må trækkes plads til skabe og borde. Kun det faste mandskab har garderobeskabe. Ekstrapersonalet må lægge deres mad og hænge deres tøj, hvor der er plads. For nogle år siden bestemtes det, at loven om arbejds- og fabrikstilsyn også skulle gælde for statens virksomheder. Er der nogen ved DSB, der har set noget til dette tilsyn? Dersom en privat arbejdsgiver bød sit personale sådanne omklædningsforhold som i Randers, ville det ikke vare længe før arbejdsgiveren blev anmodet om at efterleve de i loven fastsatte bestemmelser. Det kan absolut ikke nytte noget, at arbejdsgiveren ligesom DSB undskylder sig med, at han ikke har penge til at udføre det for. Nej, så er det med dagmulkt tillige.

Den 1. maj er det 50 år siden, at undertegnede startede sin jernbanetilværelse ved DSB. Den gang var det ikke sådan, at DSB måtte avertere efter aspiranter, nej, stakken

Restaurant »På Fortovet«

og baren på Østerport station
anbefales
POUL GUDMANN

med ansøgninger var så sandelig stor, og det var om at henvende sig flere gange for at høre hvordan det gik med ansøgningen. Så blev den taget frem, og man undgik at den gik helt til bunds. Den gang var det sådan, at man måtte arbejde som fast ekstramand et år (3 kr. om dagen) før man blev stationsarbejder. Jeg begyndte på Valby st, og det var lige efter at Berlinerekspressen, på den tid landets fornemst etog, kørte ind på Frederikssundssporet

i Valby, hvilket gjorde at sikkerhedsanlægget var suspenderet i mere end et halvt år, så det var med at farte og op- og aflåse hængelåse på sporskifterne. Hvor var Valby, både byen og stationen, en ren provinsidyl på dette tidspunkt, og det er svært at tænke sig gennem den kolossale udvikling byen har gennemgået i de 50 år. Men det er jo en lang historie, som vi må have til gode til en anden gang. -bro.

ningsmaskineriet består af en gammel 75 hk 2 cyl. compounddampmaskine. Det er meningen, at den skal indsættes på en rute fra Saxkøbing i fortsættelse af den veteranjernbanelinie, der allerede findes fra Maribo til Saxkøbing. Fra England har man indkøbt en gammel dobbeltdækkerbus, således at denne vil kunne slutte trekanten Maribo-Saxkøbing. Man vil med andre ord på en weekendtur kunne tage til Maribo og der stige ind i et rigtig gammelt tog fra bedstefars dage, kørte med dette til Saxkøbing, stige direkte om i den ligeledes gamle damper »Skælskør« og sejle til Bandholm, tage et lille ophold der og så vende tilbage til Saxkøbing. Med dobbeltdækkerbussen kan man endelig komme tilbage til Maribo.

Dette initiativ, som den nystiftede klub, *Dansk Veteranskibsklub* har taget, må i høj grad hilse velkommen. Ikke mindst i Sydsverige har man vist sagen den største interesse og allerede omtalt denne rute meget. Med det nye tekniske museum mod nord, i Helsingør, og den levende historiske rute mod syd mellem Lolland og Bandholm, vil vi pludselig i Danmark stå godt rustet med teknisk historiske seværdigheder, og man må ønske disse planer al mulig fremgang. Dansk veteranskibsklub har allerede over 200 medlemmer, et godt udtryk for dansk interesse i skibshistorien. Det koster 15 kr. om året at være medlem, og det er en sag, der er værd at støtte.

Indmeldelse kan ske til kassereren Lyngparken 5, Lyngby, telefon 98 33 33, giro nr. 71345.

Overvældende tilstrømning til Rødby Færge—Puttgarten

Da DSB i september sidste år indførte en-dags billigbillet på denne overfart, var det nok ventet, at mange ville benytte sig af en billig indkøbstur, men at succes'en skulle blive så stor som tilfældet er blevet, havde ingen tænkt sig. Skærtorsdag solgtes billet nr. 100.000 og til færgeturen kl. 12,30 måtte der efterlades 300 rejsende, da alle færgens 1200 pladser var besat.

Stfst. W. Ahl, Rødby Færge, udtaler til »NY DAG«:

— Jeg synes, det er en glimrende ordning. Jeg havde nok mine anelser med hensyn til besøgstallet, men troede absolut ikke på, at vi ville nå så højt på kun et halvt år. Det er faktisk sådan, at lørdag-søndagen er blevet den berømte »lille mands« udflygt, hvor mor og far for en billig penge kan få sig nogle glade timer. Jeg ved godt, at der er nogen, der har ondt af denne ordning, men på den anden side er der noget tiltalende i, at ikke alt herhjemme drukner i restriktioner og forbud.

Månedens emner...

11-etagers pakhusanlæg

Der er nu givet »grønt lys« for opførelse af DSB byggeplaner i Kbhvns Godsbanegård. Projektet omfatter et ca. 300 m langt pakhuis, lager- og kontorbygning i fem etager samt en ny administrationsbygning i henholdsvis tre og elleve etager ved hjørnet af Kalvebod Brygge og den forlængede Bernstorffsgade.

Den første etape af DSB's vældige projekt bliver, efter hvad der oplyses, opførelsen af det store godsanlæg ved Kalvebod Brygge.

Stadsingeniørens direktorat har været noget betænkelig med hensyn til den gade- trafik, som dette nye anlæg vil forårsage. Man har derfor drøftet med DSB, om udbygningen af godsbaneanlægget ikke i stedet kan ske i Københavns kommunes periferi.

DSB har imidlertid stået fast ved det projekterede godsanlæg ved Kalvebod Brygge, idet det understreges, at det af hensyn til afviklingen af stykgodstrafikken og en rationalisering af arbejdet er nødvendigt at placere anlægget det foreslåede sted.

Der peges ligeledes på, at det er meget vigtigt at få pakhuset bygget hurtigst muligt, og at man har tilsagn om igangsættelse i det kommende finansår. Toldpakhuset i Vasbygade, der skal overtage funktionerne fra det nuværende toldpakhuis ved Kalvebod Brygge, er nu ved at være fuldført, således at pakhuset ved Kalvebod Brygge snart kan rives ned.

Som nævnt vil de store projekter medføre, at Bernstorffsgade forlænges til Kalvebod Brygge.

Den nye Lillebæltsbro

Efter en vinterpause er man nu atter i gang med undersøgelse af bundforholdene, der hvor den nye bro skal placeres. Der mangler nu kun tre dybdeboringer. To i vandet og én på land. Endvidere skal belastningsproverne fortsætte sommeren igennem. Belastningsproverne består i, at man belaster hver pæl med et meget stort pres for at undersøge, hvor meget Lillebæltsleret kan bære.

De to boringer, der skal udføres i vandet, bliver de dybeste, man endnu har boret i forbindelse med den nye Lillebæltsbro. Hvor dybe de bliver, kan endnu ikke siges, men det står fast, at den boring, der skal laves på landjorden, bliver omkring 100 m dyb. Tallet er ikke helt nøjagtigt, idet Lillebæltsleret er afgørende for, hvor dybt man kommer. Rammer man det rigtige sted, skal man måske kun 80 m ned, rammer man uheldigt, kan man meget vel komme ned på godt og vel 100 m.

Af de bundundersøgelser, man allerede har fuldført, regnes der med, at der intet skulle være til hinder for, at den nye Lillebæltsbro kan bygges på det sted man hele tiden har regnet med.

Dansk Veteranskibsklub

Hvis alt går efter planerne, vil Danmark måske allerede til sommer være en teknisk-historisk seværdighed rigere. Dampren »Skælskør«, som i sidste øjeblik blev købt fra ophugningsværft af en flok entusiaster, bliver nu doksat og skrabet og malet i bunden, hvorefter den skal istandsættes provisorisk, for efter planen at sættes ind på en rute fra Saxkøbing til Bandholm. »Skælskør« byggedes 1915 og har en bruttotonnage på 49 BRT. Fremdriv-

600 nye godsvogne til DSB

Scandia i Randers har modtaget den største DSB-ordre i de seneste fem år. Den drejer sig om 300 lukkede ltr.E. og 100 lavfj. ltr. Ks. Leveringen påbegyndes de første måneder i 1965 og her er tale om en investering på omkring 30 mill. kr.

Holland køber brugte sveller

Medens DSB hidtil har solgt de gamle sveller, man ikke havde anvendelse for på sidebanerne, i partier på 100 stk., er der i øjeblikket en ret omfattende eksport igang af brugte sveller til udlandet. Det drejer sig om 20.000 sveller fra 1. dist. og 10.000 stk. fra 2. dist. De udskibes i småskibe fra Korsør og Vejle til Holland. Hvert skib tager en last på 3000-4000 sveller, der anvendes til afstivning af minegange.

I al almindelighed benytter Holland granstammer til afstivning af minegangene, men de hollandske eksperter har fundet ud af, at man ved at skære svellerne igennem på langs fire gange får et lige så stærkt og økonomisk afstivningsmiddel til trods for de store transportomkostninger.

Slut med støvede billetter

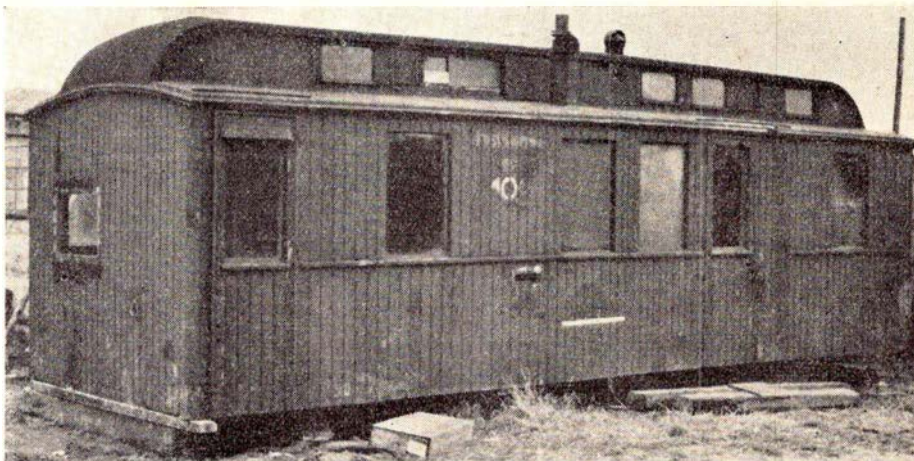
På Stenløse og Årup stationer har man forsøgt med billetmaskiner a la rutebilbilletmaskiner til afløsning af papbilletterne. Det er vel knap så hurtig en billetudstedelse, men man bliver fri for de mange oplagte billetter og det dermed følgende arbejde med billetjournal og billetterapport.

Vi har modtaget . .

Hvem er egentlig Helsingør jernbaneklub?

Dette spørgsmål stiller n.j. som efterskrift til sit indlæg i Jb-BI no. 2 1964. n.j.s pesimistiske, men i sin form ganske vittige indlæg synes ikke at give anledning

Månedens FOTO

H B J postvogn. Nu værkstedsvogn på Horsens havn

Foto: Edgar Nielsen

til kommentarer, idet vore fremtidige resultater må tale for sig selv. Derimod finder jeg det rigtigt allerede nu at besvare n.j.s direkte spørgsmål om Helsingør Jernbaneklub, et spørgsmål, som viser, at n.j. må være en novice i de jernbaneinteresseredes kreds, hvilket ikke skal bebrejdes ham, det har vi alle været engang, derfor anbefales det n.j. at læse andet end Jb-BI og meddelelserne med den svenske politimand.

Som følge af forespørgslen har jeg gravet i min scrapbog tilbage til år 1959. I marts måned startedes Helsingør Model Jernbaneklub af en gruppe på 6 mand, der havde arbejdet med sagen i et halvt års tid. Arbejdsgruppen tog i betragtning, at det var en provinsklub, der skulle startes, og måtte se i øjnene, at vi måtte tilfredsstillende modelbanebyggere i alle målestoksforhold og tillige andre jernbaneinteresserede, og derfor lød indbydelsen på start af en jernbaneklub. At den kom til at hedde Hg-Mjk. skyldtes vor gode ven Poul

Clausen fra D.M.J.K. Han var til stede ved starten og foreslog dette navn. De første år arbejdedes der med mange planer, men af grunde jeg ikke skal komme nærmere ind på, deltes Hg-Mjk. i 1960 og nogle af arbejdsgruppens medlemmer startede Helsingør Jernbaneklub med det formål at arbejde videre med disse planer og samle interesserede i et fællesskab, hvilket, set med vore øjne, har båret frugt, idet en lille tapper skare har holdt sammen på hele herligheden i troen på, at de planer, vi siden 1958 havde arbejdet med, skulle blive realiseret. Der var mange besværligheder at overvinde, megen skepsis til vore ideer, men til gengæld har vi nu hos de rette instanser fået forståelse og rygdækning for vore små »særheder«. Døre, der før stod på klem, er nu fuldt åbne, og vi har fået endnu mere mod til at tage fat på de opgaver, der ligger og venter forude, den største af dem er samarbejdet med andre kredse om etableringen af Hel-

Fortsættes side 85

To oaser på Københavns Hovedbanegård

Hovedbanegårdens Restaurant

KØBENHAVN

Central 1232

F. L. Viltøft

Nyt fra hele verden

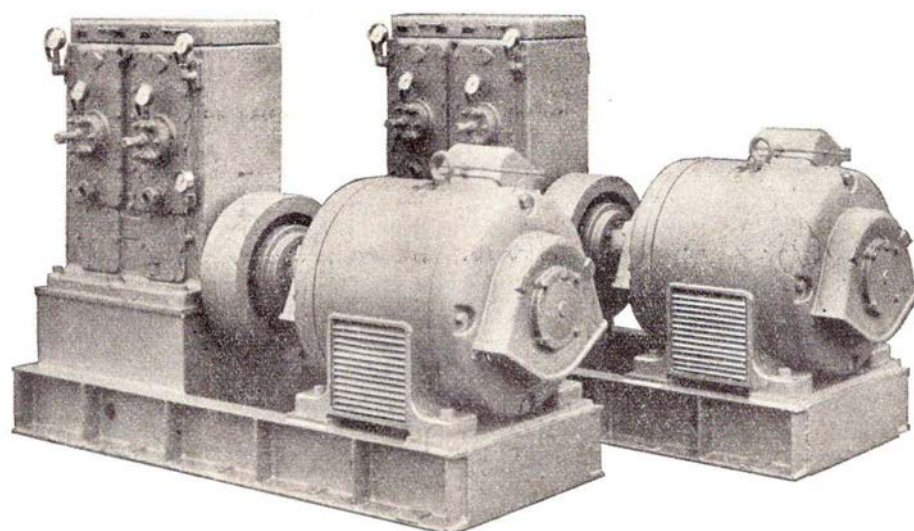
Journaler
Kulturfilm
Musikfilm
Tegnefilm

— vi har cinemascope
Central 13540

JLM
COMPRESSORS

JOS. L. MEYER KOMPRESSORER

Papenburg – Telefon 741 – Telex 02 78 90

JLM Højtryks-kompressorer er installeret i bl. a. DSB's nye færger »Arveprins Knud« og »Prinsesse Elisabeth« samt i DSB's nye flagskib »England«

Firma

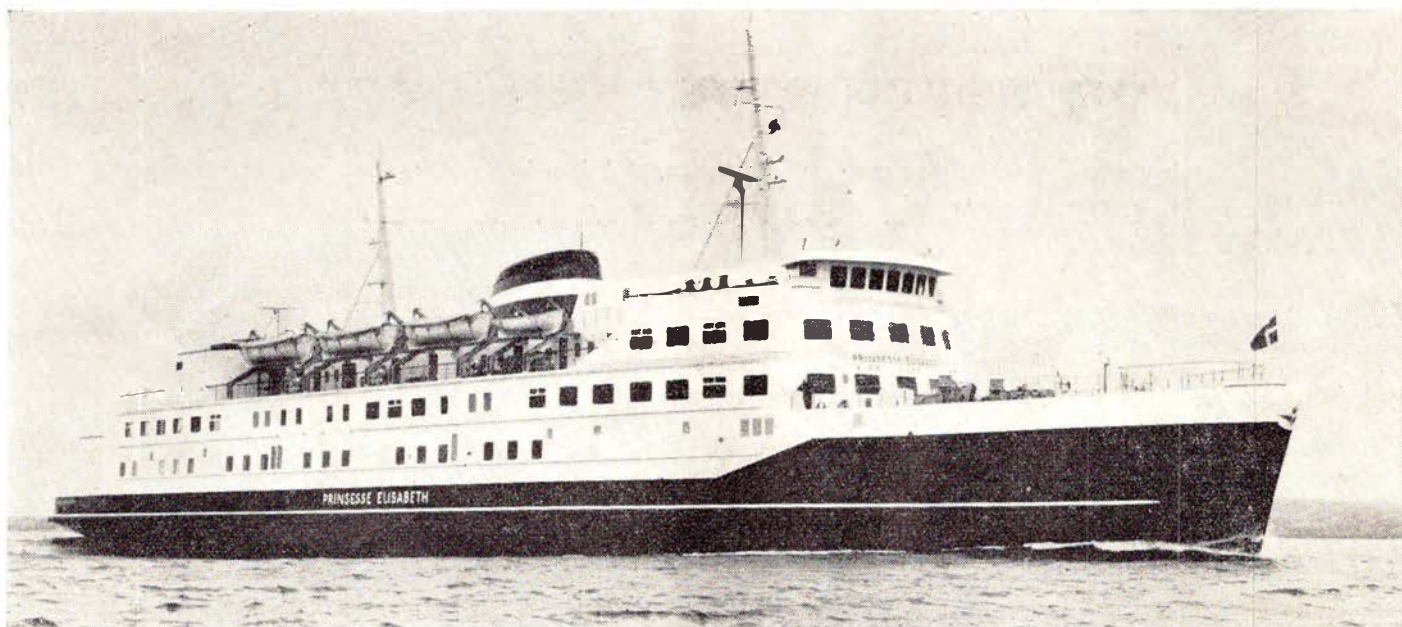
ERIK JENK

HAUSERGADE 3
KØBENHAVN K. MI. 2802

Fra Regulateurs Europa Ltd. leverer vi: Komplette færdigmonterede styrepulte for fuld automatisk styring af skibsinstallationer fra bro eller maskinrum

Rederiet DSB's nyerhvervelse M/F »Prinsesse Elisabeth«

M/F »Prinsesse Elisabeth«

Den 18. marts indsattes den nye hurtigfærge »Prinsesse Elisabeth« på overfarten Kalundborg-Århus. »Hurtig Marie« og den nye færge er DSB's hurtigste skibe, der sejler med en gennemsnitsfart på 18,5 knob. Under prøvesejladserne var man oppe på en fart af 20,7 knob.

Lidt om skibets indretning

»Prinsesse Elisabeth« er et flot skib – saloner og kamre er smagfuldt udstyret. Cafeteriet større og mere indbydende end på andre af DSB's færger. Cafeteriet er holdt i lyse grå og røde farver, 2. klasses spisesalon i grønt og 1. klasse i blå, grønt og gråt og udvidet med to særskilte mindre saloner egnet for afholdelse af eventuelle bestyrelsesmøder og konferencer under overfarten.

Hurtigfærgen har en stor centralhal

med kiosk, garderobe, telefonboks, toiletter m.v.

Fra hallen er der trappeforbindelse til 1. kl.s saloner på badedækket og til bildæk samt apteringen under dette dæk.

For de passagerer, der ikke ønsker at opholde sig i salonerne, findes magelige sofaer langs begge skibssider.

Forude findes den store restauration, hvor væggene er beklædt med noddetræ og Oregon-pine. Her kan der serveres for 200 rejsende ad gangen ved 4- og 5-mands borde. Cafeteriet agter har siddepladser til godt 200 rejsende. Her er hele agtervæggen udbygget som én stor glasvæg, hvor igennem der er udsigt til det store soldæk.

På badedækket findes forude bl.a. tre saloner for 1. kl.s rejsende. Foruden aptering for de rejsende på promenadedæk og badedæk er der som i »Prinsesse Anne-

Marie« indrettet forskellige saloner samt sovekabiner på dækket under bildæk.

Sovekabiner

Her findes ikke-rygesalonen med 64 siddepladser samt salon for kvinder med småbørn. For lastbil-chauffører er der indrettet opholdssalon samt 2 sovekabiner og baderum og toilet. Salon og kabiner er forsynet med liggeplads for 16 chauffører.

For andre rejsende, som ønsker at sove under overfarten, findes 19 kabiner, som hver er udstyret med sovesofa. Over sofaen findes en køje, som kan klappes ned, så kabinen kan anvendes som dobbelt-kammer. Væggene mellem flere af kabinerne er udført som skydepaneler således, at to kamre kan slås sammen, hvorved der i ét rum bliver plads for en familie på fire personer.

M/F »Prinsesse Elisabeth«
er også monteret med
kabysudstyr fra VESTA

Fineste kvalitet Bedste økonomi og service verden over . . . .

derfor blev Statsbanernes nyeste færge til Århus-Kalundborgruten specificeret med INTERNATIONAL

De Danske Statsbaners nyeste automobilfærge „Prinsesse Elisabeth“ er fra bund til mastetop malet med de bedste kvaliteter fra INTERNATIONAL.

I bunden anvendtes den verdenskendte rustbeskyttende SILVER PRIMOCON, efterfulgt af den begroingshindrende ANTIFOULING SUPERTROPE. Derved opnår M/F „Prinsesse Elisabeth“ den allerbedste sikring mod rust og tæring, og på grund af den ualmindelig glatte overflade samtidig den bedste sikring mod farttab.

Over vandlinjen er alt stål – såvel indvendig som udvendig – behandlet med vor rustbeskyttende NUBOTE PRIMER (mønniebaseret). Denne kvalitet har de sam-

me egenskaber over vandet, som SILVER PRIMOCON har under vandet.

Alle understrygninger på M/F „Prinsesse Elisabeth“, indenbords og udenbords, er foretaget med vor kendte understrygningsmaling LAGOGRUND, som er en universalmaling og derfor kan bruges som understrygning for både olie- og lakmaling samt syntetiske emailer.

Færdigstrygningen indenbords og udenbords er foretaget med LAGOLINE syntetisk emaille, som står med en meget smuk glans og har fremragende holdbarhed. Den er vaskbar uden at tabe i glans, og de hvide kvaliteter bevarer deres hvidhed.

INTERNATIONAL FARVEFABRIK ^{A/s}

ØRESUNDSVEJ 152 - KØBENHAVN S.

Maskinudstyret

»Prinsesse Elisabeth«s maskineri består af to stk. enkeltvirkende to-takts B&W dieselmotorer, der tilsammen udvikler 11.200 IHK ved 200 omdrejninger pr. minut. Maskinrummet er inddelt i 6 vandtætte rum, hvoraf foruden hovedmotorerne tætte rum, hvoraf foruden hovedmotorerne Frichs fabrikat, der udvikler 370 EHK svarende til 310 Kv A. Hjælpemotorerne leverer strøm til færgens el-styremaskiner, ankerspil, gangspil og øvrige hjælpemaskineri, som radar, radio, lysinstallation, varmeanlæg og ventilation. Færgen har bekvemmeligt til- og frakørselsforhold for biler, da portene såvel for som agter er hydraulisk betjente.

Navigationsudstyret

De to styrehuse for og agter er udstyret med alle moderne hjælpemidler som radar, decca, gyrokompass, ekkolod o.s.v. Færgen er udstyret med både agter- og bovrør, og for at skabe skibet den bedste manøvre evne er det forsynet med en bovpropeller, hvis elmotor på 500 HK præsterer et side-tryk på ca 5,8 t.

Sikkerhedsforanstaltninger

Færgen er under bildækket inddelt i 12 vandtætte sektioner, og der er dobbeltbund i hele færgens længde og inddelt i 13 tanke. Under bildækket findes 6 vandtætte døre, der kan lukkes automatisk fra kommandobroen.

I brandteknisk henseende er der truffet omfattende foranstaltninger til sikring af passagerer og skib, idet et vidtforgrenet sprinkleranlæg er installeret for de forskellige saloner og rum, bildæk og maskinrum, med automatisk meldeanlæg på kommandobroen.

På bildækket findes skumslukningsanlæg, samt et stort antal håndslukkere. De store plastikredningsbåde er ophængt i »falddavider«, der ved et enkelt udslagsgreb ruller ud over skibssiden og automatisk firer bådene i vandet.

DSB's hurtigste og naturligste rute

Med indsættelsen af »Prinsesse Elisabeth« vil den afgjort være med til at flere og flere rejsende og bilister til midt- og nordjylland vil benytte denne rute i stedet for omvejen via Fredericia. Her er virkelig tale om bekvemmeligheder for de rejsende. Nydelige, ensfaldte og særdeles tjenstvillige servicierer gør deres til at restaurationsgæster føler sig godt betjent. Og så kan en sejltid på tre timer.

»Phins Bentik«, der sejler en daglig dobbelttur på denne rute, har nu opgjort at kombinere med »prinsessens«, idet »prinsessen« sejler for sidste gang, den 30. april!!

Farvel til D/F »Christian IX«

Når en ny færge tager vandet, sker det i champagnebrus, under hurraråb og presseomtale.

Når det modsatte sker – og det sker jo en gang imellem – så er der sjældent megen festivitas.

Med det modsatte tænkes der her på færgedrangering, og mere eksakt – på statsbanernes afsked med en gammel, stabil og særdeles veltjent slider, afskeden med D/F »Christian IX«.

Denne færge og søster- (eller broder)-skibet »Odin« udgik fra B&W i 1908 hhv. 1910.

To dengang flotte fartojer med følgende hoveddata:

Største længde over stævnene 88,9 m.

Største bredde 17,7 m.

Middeldybtgående 3,65 m.

Bruttoregistertons 1503.

Nettoregistertons 590.

Maksimal fart lastet 15,12 knob (28 km).

1700 passagerer, 371 nominelle hk.

Kulbeholdning 120 t og et kedeltryk på 12 kg pr. cm².

Som noget relativt nyt havde bl.a. disse 2 færgers saloner med I og II klasse over vogndæk, man var allerede da på vej mod nutidens mange »etager«.

Morsomt i øvrigt at tænke sig, at et enormt behov for overførselskapacitet er den elksir, der har holdt gamle Christian i sving.

Anker KASSEAPPARATER

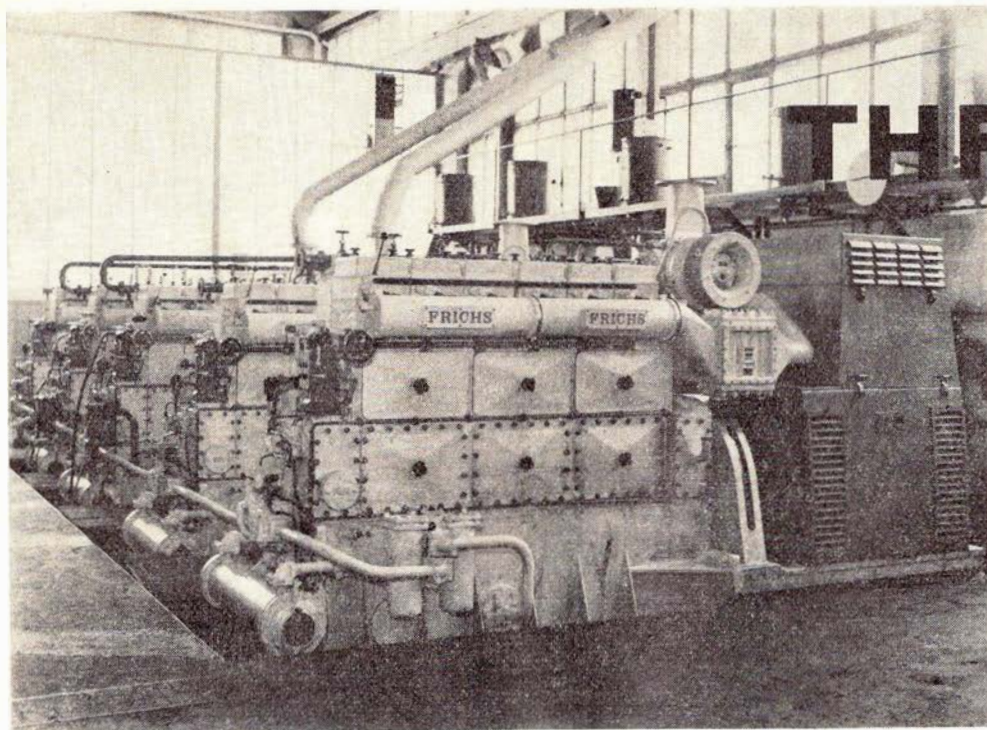
29 tælleværker, automatisk aflæsning og nulstilling --
enkelt- eller dobbeltbon eller begge dele --
trykkeri for afstempling på statistikkort --
tværsummereværk, der afgiver tællergruppe-
summer, f. eks. af skattepligtige varer --
maksimal sikkerhed, hurtigste og mest enkle
arbejdsgang --
gør kasseopgørelsen til en fornøjelse --

A/S ANKER KASSEAPPARATER
FREDERIKSBERGGADE 28 (foran på strøget)
KØBENHAVN K. TLF. MI 2677

AABENRAA AALBORG AARHUS ODENSE
TLF. 6 2377 TLF. 2 26 77 TLF. 2 26 77 TLF. 12 26 77

Anker HAR DESUDEN ALLE DE KENDTE FORDELE

THRIGE

Leveret til M/F

„Prinsesse Elisabeth“:

5 stk. autovoltgeneratorer
310 KVA – 3×380 Volt
– 750 o/m.

1 stk. 125 KVA nød-
generator.

Maskinerne er leveret
gennem A/S FRICHS,
Århus.

Illustrationen viser
generatorerne sammen-
byggede med diesel-
motorerne på prøveplan
i Århus.

THOMAS B. THRIGE

ODENSE

KØBENHAVN

AALBORG

M/F »Prinsesse Elisabeth«

er ligesom

M/F »Prinsesse Anne-Marie«,

M/F »Arveprins Knud«, M/S »Ørnen«, M/F »Hälsingborg«*,
M/F »Prinsesse Benedikte« og flere ældre færger forsynet med

FRICHS hjælpemotorer

*M/F »Hälsingborg« har også FRICHS fremdrivningsmotorer med elektrisk kraftoverføring

A/S **FRICHS**
ÅRHUS

Flere gange på afskedens rand, har den hver gang meldt sig en presserende tonagemangel, og hvem måtte så atter træde til – dampen.

Færgen der ikke vil dø

Store omvæltninger skete for »Christian IX« under den anden verdenskrig, og to begivenheder i denne periode kan sammen med dens stædige forbliven på bæltet også i halvtredserne og tresserne nok danne en myte om »færgen, der ikke ville dø«.

I begyndelsen af besættelsen – så tidligt som i april 1940 – minesprængtes færgen i Storebælt. Den var undervejs fra Nyborg til Korsør med godsvogne, da den ud for Knudshoved rendte på en magnetmine. Eksplosionen anrettede voldsomme skader på færgen, men den holdt sig flydende, og med opbydelsen af al sin energi fortsatte den over bæltet. Men på Nygrunden et par sømil ud for Korsør kunne pumperne ikke længere modstå vandpresset og færgen gik langsomt til bunds.

Besætningen reddede sig i bådene, og de følgende måneder ragede de to karakteristiske høje skorstene sammen med masterne, overbygningen og tagene på godsvognene op over vandspejlet som et memento om krigen. En varm sommerdag hævdede Svitzer færgen. En fæl stank bredte sig over skibet, for godsvognene havde været læsset med kartofler og svinekroppe, og det var silet ned i salonerne.

Efter en reparation og ombygning på Nakskov Skibsværft blev »Christian IX« på ny ganske pæn at skue og gjorde igen fyldest på overfarten. Men det gamle skib skulle mærke endnu mere til krigen.

Da den tyske hær og flåde vred sig i sine sidste krampetrækninger i krigens sidste år, kunne besættelsesmagten bruge alt, hvad der kunne sejle, og sammen med Storebæltsfærgerne »Freja« og »Heimdal« blev »Christian IX« rekvireret til krigsformål.

Den gamle dampfærge blev malet grå og fik kanoner om bord, hvorpå den sejlede til Norge for at udføre transporttjeneste langs Atlanterhavskysten. Man kender ikke meget til, hvad der i grunden skete deroppe i fjordene og på det åbne hav, men det forlyder, at færgen var med i en træfning.

Den var stort set nu opgivet som færge på sin vante rute, men efter krigen blev både den og de to andre færger fundet i en nordnorsk fjord. »Heimdal« var udbombet, og »Freja« havde også lidt svær overlast, hvorimod »Christian IX« var i nogenlunde god stand.

Efter et værftseftersyn hjemme vendte

det tilsyneladende udødelige skib tilbage til Storebælt og blev atter indsat i trafikken.

Nu skete det altså. Medio marts 1964 sejlede de sidste ture, vel at mærke de sidste ture for DSB. Ophugning blev det nemlig ikke til – heldigvis. Nej, det blev til en forflyttelse til nabolandet Sverige, hvor en rute mellem fastlandet og Gotland nu bliver opgaven.

Mere end 10 tilbud indløb, de fleste fra ophuggere, og fra mange udlande – sågar fra USA.

En sejltur en af de sidste dage færgen var i drift gav et godt indtryk af de kræfter, der endnu slumrer i den færge, der trods sø, vind, is og hvad der ellers kan tårne sig op, støt udfører sin dont – 15 vogne om bord, 85 minutter hver vej, næsten til at stille uret efter!

Og det indre.

De 12 fyrsteder, hvor maksimalt 1,2 tons kul forbrænder pr. time, hvor alt fremtræder særdeles velholdt trods alderen, hvor man har indtrykket af, at hestekræfterne virkelig er til at føle på, det er ikke som dieselmotorernes symaskinevirkning, nej, her er et af de få steder, hvor hammer, knibtang og ståltråd endnu kan gøre underværker.

Meget kunne den gamle skude fortælle, tipoldefar til den nuværende prinsesseflåde!

I 17 år overlevede den »Odin«.

Kollisioner, i 1940 flere måneder på bunden af Storebælt efter mineeksplosion, sammen med »Heimdal« i nordnorske farvande som forsyningskib (17. oktober 44-4. juli 45 – var gråmalet ved hjemkomsten!) og meget mere.

SM-LAMPEN

*-første
førende*

DANSKE

SØREN MADSEN

ODENSE
Dronningensg. 7
telf. 120220

KØBENHAVN NV
Emdrupvej 54
telf. Søborg 8080

AARHUS
Nørreport 6
telf. 23085

Leverandør af

telesignalmateriel

til

Danske Statsbaner

Telefon Fabrik Automatic A/S
København

AUTOMATISKE ANLÆG
STÆRKSTRØM
SVAGSTRØM

SELÉN – SILICIUM – GERMANIUM

ENSRETTERE

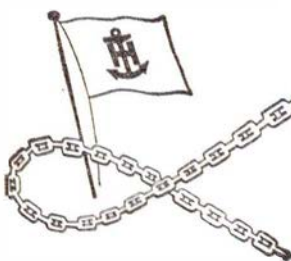
for

- ★ ELEKTROVOGNE OG GAFFELTRUCKS
- ★ PUFFERDRIFT
konstantspændig
konstantstrøm
- ★ HURTIGOPLADNING
- ★ TELEFONANLÆG
- ★ NØDBELYSNINGSANLÆG
- ★ BRANDALARMER
- ★ GALVANISKE BADE

Nordisk Svagstrøms Industri A/S

Hollandsvej 3, Lyngby . Telf. (01) 87 52 00

forøg sikkerheden
om bord...

M/F »PRINSESSE ELISABETH«
er udrustet med:

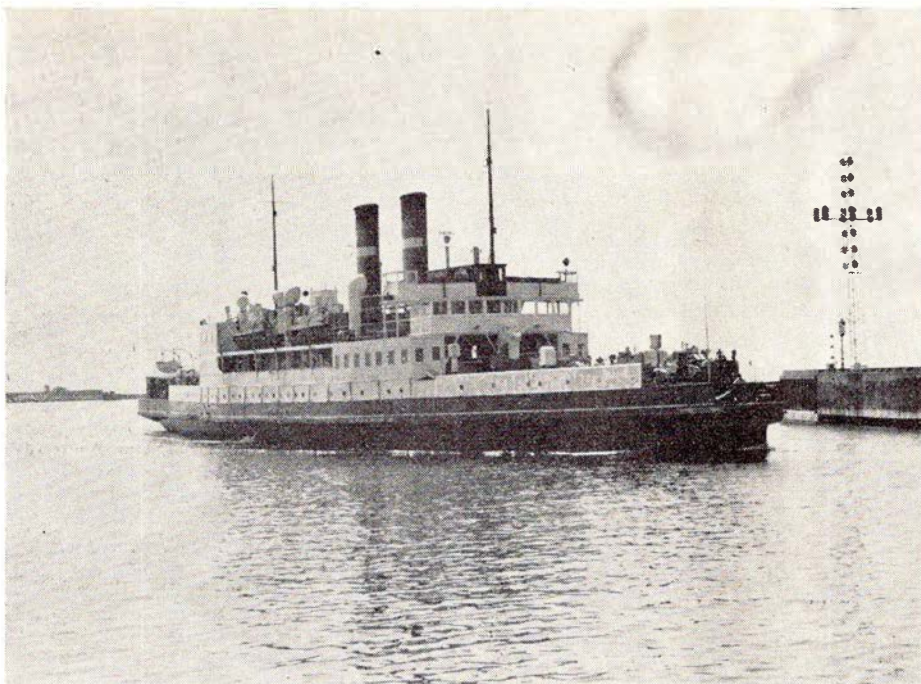
RAYTHEON radaranlæg
STRØMMEN rustfri stålpropeller

AAGE HEMPEL

SKIBSUDSTYR

Løngangstræde 16 - København K - Telf. MI 6767

D/F »Christian IX«

Foto: Ulf Hoptrup

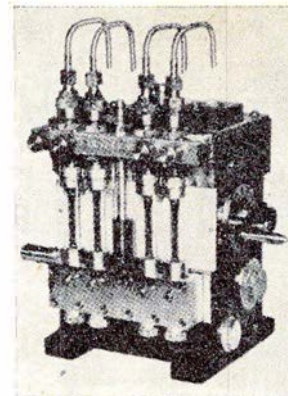
VI HAR MODTAGET

fortsat fra side 77

singør Veteranjernbane. At vi har fået denne spændende opgave at udføre skyldes en enestående forståelse fra Hornbækbanens direktør J. Friis og banens forretningsudvalg, der gik varmt ind for vort projekt. I forbindelse med veteranjernbanen vil vi oprette et HHGB- og privatbanemuseum, en plan, som vi allerede i 1958 havde undfanget, og som blev udføreligt omtalt i den lokale dagspresse.

Det var i november 1958, vi tog initiativet, men først nu vil der blive lejlighed til at realisere planerne. I den forbindelse

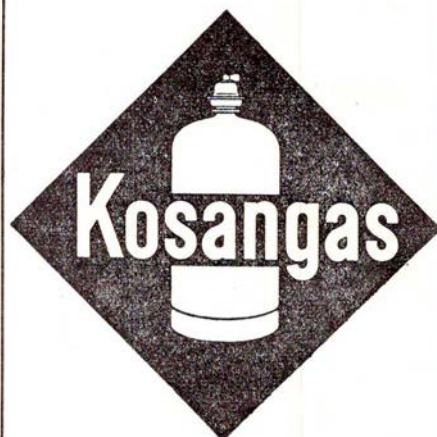
er det værd at bemærke, at der blev udført et projekt, hvorefter et lokomotiv med to personvogne og en pakkvogn, indrettet til klublokale og privatbanemuseum, skulle opstilles permanent på et areal mellem Grønnehave station og Hotel Prins Hamlet. Det var forløber for dansk veteranjernbane af i dag, men dengang kunne planen ikke gennemføres, da der var forhandlinger om at sælge det pågældende areal til et forsikringsselskab. Dette projekt kan n.j. få bekræftet af næstformanden i Dansk Jernbaneklub Svend Jørgensen, idet denne på daværende tidspunkt var medlem af Helsingør Model Jernbaneklub.

H. J. kuglekontrolglas giver Dem en effektiv og nem kontrol med Deres cylindersmøring — Prøv dem på Deres smøreapparater.

HANS JENSENS

Fabrik for Tryksmøreapparater
MESSINAVEJ 2 - KØBENHAVN S
Telefon Amager 4486 - 4430

MARIPOSILLA GRANDE

- den mest solgte

HALBERG CIGAR

Køleanlæg

til

M/F »Prinsesse Elisabeth«
er leveret af

Evercold

DANSK KØLEINDUSTRI A/S

Struensegade 7-9
København N
Telf. 35 34 00

Ferie- og udflugtssteder

HOTEL EBELTOFT

Stedet hvor man spiser godt og billigt. Ren kaffe
Lis Pedersen - Ebeltoft - Tlf. 90

Afholdshotellet

Fyensgade 26 - Fredericia - Tlf. 148
Hansigne Nielsen
Hyggelige værelser
God mad og kaffe

Den Gamle By's restaurant

Århus - Tlf. 2 52 05
Selskaber indtil 60 couverter
modtages
Åben hele året

Vi bor og spiser på

HOTEL WESTEND

Randers - Tlf. (064) *2 53 88
Værelser med moderne komfort
til moderate priser.

Vi anbefaler

Thomsens hotel garni

Tilegade 53 - Nakskov - Tlf. 400

Hotel „Krogen“ - Hasseris

MISSIONSHOTEL

Overnatning på gode værelser, med
morgencompl., alt incl. 15-16 kr.

Skibstedvej 4 - Aalborg

Tlf. 2 17 05

Kun 1 km fra Vesterbro, fri parkering

Vi anbefaler et besøg på

HOTEL KRAGELUND

Højbjerg v. Århus - Tlf. 7 09 00
Selskaber modtages

Gæstgivergården

Røde-Kro

H. Sommermark Røde-Kro st.

Tlf. 6 22 49

Ringkøbing Missionshotel

Vestjyllands nyeste og mest
moderne hotel
Telefon Ringkøbing 144 og 844

I al beskedenhed er det, uden vi dog vil have monopol på dem, de gamle Helsingørplaner, der nu skal se dagens lys under velorganiserede forhold i et af Danmarks smukkeste områder.

Vi arbejder også med modelbygning, og for tiden arbejdes der med et udstillingsanlæg, der skal benyttes i forbindelse med Nordbanens 100-års jubilæum. Som n.j. vil se, er det en initiativrig og dynamisk klub, der er ældre end DJK.

Hvis n.j. vil sende os sin adresse, skal vi fremover sende ham vore meddelelser og medvirke til at øge hans indsigt i vor klubs virke.

Hermed er debatten afsluttet fra vor side.

Med venlig hilsen

p.k.v.

John Hansen.

DJIF-atletik igen?

På et idrætsbestyrelsesmøde den 3. marts d.å. i Odense talte man bl.a. om at forsøge at genoplive atletikken. Tanken fik øjeblikkelig tilslutning, og der var almindelig enighed om at føre den ud i livet, eller rettere, til forbundets foreninger. Så er der blot at håbe på, at en del atletikfolk går rundt i det skjulte, eller at andre evt. endnu kan nå at grave pigskoene frem og sidst men ikke mindst, at en del af de mange nye, unge mennesker, der er kommet ind til jernbanen, melder sig under den frie idræts faner. Undertegnede, der måske af nogle endnu vil kunne erindres som »gammel« atletikmand, dannede på nævnte møde atletikudvalg med H. Dalager, Nyborg, som det andet medlem. Det er meningen at indbyde til et atletik-

stævne, som evt. bliver et mesterskabsstævne, alt afhængig af tilslutningen, på Odense atletikstadion sidst i juli, eller i begyndelsen af august. Der er i år nordiske mesterskaber i atletik i Örebro i Sverige den 12.-13. september, så der er fra starten meget at se hen til og træne efter. Dette lille forord er i første omgang tænkt som orientering, og der vil så senere tilgå foreningerne en indbydelse med oplysninger om øvelsesrække, præmier, startpenge, anmeldelsesfrist og endelig dato. Forinden er der så rigelig lejlighed til at gå igang med træningen og samtidig agitere for sagen. Til slut kan oplyses, at det på omtalte møde blev bestemt, at den af vor nytiltalte blev bestemt, at den af vor nytiltalte blev afgæede, mangeårige forbundsformand, Henry Klein, skænkede mindepokal til idrætsafdelingen, vil blive udsat til atletikmesterskaberne, naturligvis forudsat den fornødne tilslutning, til den idrætsmand som opnår det bedste resultat efter tikkampstabellen, og den vil kunne erhverves til ejendom ved sejr 3 år i træk eller 5 gange ialt. - Vel mødt!

P. Grønning.

P.u.v.

Månedens gode råd . . .

Når køleskabets duft er slet -

lidt kaffegrums vil få sin ret.

Sæt grumset ind, det sagen klarer,

det sikrer Dem velduftende, friske varer.

Ligeså uundværlig

JERNBANEN er for TRAFIKEN

er STATSANSTALTEN for LIVSFORSIKRING

Erindres det....

For 50 år siden – april 1914

Frichs i Århus har afleveret den første af 6 rangermaskiner, ltr. F 446, som firmaet skal levere til DSB. Den nye maskine blev af et Hammelbane loko trukket fra fabrikken ad Hammelbanen til Århus H.

☆

De billige søndagstog. Statsbanerne vil i sommer udvide kørselen med de billige søndagstog.

☆

Der arbejdes ihærdigt i Nordjylland for at få anlagt en jernbane, der kunne forbinde Løgstør med Fjerritslevbanen. Banen vil blive 2 mil lang. Ligesom en større færge skulle besørge trafikken mellem Løgstør og Aggersund.

☆

Bevogtningen af jernbaneoverskæringerne på hovedbanerne vil stadig blive opretholdt, men DSB er af den anskuelse, at de fleste overkørsler på indhegnede sidebaner må kunne bortfalde.

For 25 år siden — april 1939

Der er nu indledt forhandlinger mellem DSB og SJ samt Øresundsselskabet her og i Malmø, om at banerne kan overtage begge selskaber og drive ruten under barnernes ledelse.

☆

Et særtog på Skagensbanen for kongeparret, der var på vej til »Klitgården«, blev d. 5. april påkørt af en lastbil på en overkørsel ved Hulsig st. På togets motorvogn skete kun ringe skade, men lastbilen blev knust, uden at dens fører blev kvæstet. Urolig var Kong Christian stået af toget, men da han havde overbevist sig om, at der kun var sket materiel skade, bad han om toget måtte fortsætte sin kørsel.

Motortoget fra Aalborg løb d. 12. april af sporet ved indkørselen til Hørby st. Uheldet skyldtes en revnet hjulbandage i togets bageste vogn. Togets motorfører var forinden kørselen klar over, at hjulbandagen var revnet, men havde langsomt fortsat kørselen i håb om, at der intet ville ske. Aalborg privatbaner har forlangt auditorundersøgelse i sagen.

☆

Pensionisttanker

Hvad jager du efter, du travle mand? slap af i tide, mens du kan.

Husk, livet er kort, og tiden går, snart også du foran rejsegodset står med hankattekæver og hængemave og drømmer den svundne tid tilbage.

Med alpehue og scooterkasket, eller hvad du nu synes passer bedst, de blanke knapper så er borte, udvekslet med de gængse sorte.

Da stundom du spørger – Hvad har jeg nået?

Ak – bare dette, at tiden er gået.

H.K.A.

Til læserne

Adressen er bortkommet

B.H., der i Jb-Bl nr. 2 efterlyser oplysninger om smalsporbaner, bedes meddele sin adresse til bladet, der desv. har sat adressen til, og der er flere, der ønsker forbindelse med B.H. *Red.*

Ved De, at

LEGO-børn

leger bedst!

Ferie- og udflugtssteder

»SEVILLA«

Sct. Laurentiivej 63 - Skagen
Det rigtige spisested
1. kl.s mad og kaffe
Tlf. 4 14 75

Jernbanehotellet

Jernbanegade 25, Maribo
Telf. 287

Hotel Skjern

K. Orloff Lauridsen
Bredgade 48 – Skjern – Tlf *39

BLICHER's KRO

Et godt madsted – bedste kaffe
Selskaber modtages
Tjæreborg – Tlf. 6

MISSIONSHOTELLET LEMVIG

Tlf. (078) 2 05 55

Sæt pengene i banken og

betal med check

Sæt pengene i banken og

betal med check

– tal med –

**Aarhus
Privatbank**

»De Danske Østersøfærger«s

Restaurationer

GEDSER

RØDBY FÆRGE

Restaurations »Færgetroen«,
Rødby Færge

Banegårdsrestaurations

HILLERØD

TOM VALÈT

Fra den jydsk højderyg

Tørvebane—Mergelbane

Det er historie på den måde, at det er en kort beskrivelse af 3 små specialiteter i det midtjydske område, en tørvebane, en mergelbane og et urealiseret projekt om anlæg af en smalsporbane.

For så vidt kun sammenhængende derved, at de er tilknyttet samme landområde.

A) Tørvebane ved Moselund

I sommeren 1962 blev i forbindelse med vejforlægning og -udvidelse bygget en ret stor underføring ca. 500 m øst for Moselund. Samtidig blev en gammel viadukt elimineret.

Denne forsvundne underføring rummede 2 »porte« Den ene – begge var yderst beskedne i størrelse – førte bivej under banen, den anden, den mindste, førte tidligere et torvespor under DSB.

Denne torvespor blev etableret i 1918 og førte fra torvefabrikken Phonix til et for 20 år lejet areal på 200 ha, hvoraf halvdelen lå på banens nordside. For 9.860 kr fik Phonix denne sporviadukt bygget, og så rullede torvetogene. Nojagtigt luknings-tidspunkt for tørvebanen har ikke kunnet udfindes, men det var i hvert fald omkring 1935.

Ej heller kan oplyses konkrete tal om korsk og torvemængde, idet også andre firmaer læssede på Moselund station.

Moselund, der fra den 1. maj 1961 blev nedrykket til T uden S, var i øvrigt tilforn en stor banegård. F.eks. blev Engesvang private sidespor overtaget af DSB den 15. februar 1886, nogle til sidesporet udleveredes i vogterhus 25 og ekspedition foregik på Moselund st.

Moselund, der i 1916 og 1918 fik etableret to tilkørselsbroer for tørvevogne på sporens nordside. I 1937 blev sporet ved den ene – den vestlige – af disse overdækket på en strækning af 9 m, så en banevogn altid kunne læsses i tørvejr. – Denne overdækning fjernedes sommeren 1953, og selv om læssebroen da endnu benyttedes, var alt dette på retur.

Inden punktet A sluttes lidt om det særprægede billede, der viser et »hjemmelavet« damploko.

Bygget af Stenberg ca 1908 over en lokomobilkedel. Trækkraften overførtes til hjulene via kæde-træk, som kan anes på billedet.

Efter sigende forbausende driftssikker, og kørte på stedet i hvert fald til omkring 1912.

B. Smalsporet transportbane

Der er ikke langt til Engesvang, frem-skudt signal mod øst står på stationspladsen i Moselund.

Engesvang, der startede som privat sidespor, overlevede altså Moselund. At det kunne være blevet en knudestation, skal vi nu høre.

Flere – og store – smalsporsplaner har været fremme i denne forbindelse, f.eks. gesvang – Skelhoje – Hvam, men det mest gesvang – Skelhoj – Hvam, men det mest konkrete var Engesvang – Skelhoje smalsporede bane, som »papirbanen«s navn var.

Udvalget for denne bane søgte straks teknisk bistand (det var i 1918), og den rådgivende ingeniør gav følgende respons:

Anlægges med sporvidde 1,0 m og med Skagensbanens fritrumsprofil.

Maksimal stigning 1:70 og mindste kurveradius på fri bane 100 m.

Materiellet påregnedes anskaffet af staten, men blev ikke bestilt, da banen »endnu ikke var approberet af ministeren«. – Det blev den altså heller ikke.

Baneskæringen med DSB øst for Engesvang var oprindeligt tænkt udført på den måde, at smalsporet skulle føres over statsbanen, men det blev senere udfundet, at det omvendte ville være lettere – og billigere.

Der var udfærdiget plan visende anlæg af et 70 m langt 2,5 m højt smalspor, så vognenes last kunne tippes direkte ned i DSB-materiel, om et 25 m langt »lavspor«, 0,6 m. under DSB, samt et omløbspor. Endvidere var skitseret til den smalsporede bane kulgård, drejeskive samt remise med en plads.

I det mellem de 2 baner beliggende areal (mellem underføringen og stationen) skulle anlægges grusgrav for smalsporbanen (den jydsk højderyg grus!).

Ved Skelhoje, hvor statsbanen lå i ret stor udgravning, var der kun plan om smalsporets forsel over DSB.

Dette var såre godt.

Så blev mergelbanekommissionen forespurgt, og svaret blev i og for sig ikke sundt for baneplanens realisation.

Der sagdes nemlig, at den sydlige bandedel – Thorning–Engesvang – faldt ind under de bestemmelser, bemeldte kommissionsbetænkning indeholdt, mens den nordlige del ikke gjorde det.

Anbefaling ville derfor kun kunne forventes for den sydlige (16 km lange) del.

Linieføringen anbefalede planlagt således: Station lægges omkring Thorning, og sporet fores vest om Stenrøgel mose med 4 km sidespor Malmhoj huse til Revl (til mosens østlige side).

Disse synspunkter blev senere tiltrådt af såvel minister som DSB, der begge anbefalede andragendet om en sådan transportbane, hvis væsentligste massetransporter ville blive mergel, tørv og brænde.

Det blev samtidig lovet, at den nordlige del af den lille bane fortsat ville blive

»Hjemmelavet« damploko 1908–1912

Brunbjerg mergelleje 1916

overvejet! Alt blev altså på overvejelsernes stadium.

Tilbage er så:

Damsholt-Hodsager mergelbane

Den fastliggende mergelbane D-H, som den egentlig hed (1879-1917). Fastliggende var her i landet kun yderligere to, nemlig Eskjær-Slynge (1897 2 mil) og Grindsted Grene (1885 2³/₄ mil).

Den første form for særlige mergelbaner her i landet var de faste, idet de flyttelige mergelspor først i årene fra 1904 til hen mod slutningen af trediverne har gennemkrydset store dele af landet. Fra Brunbjerg mergelleje nord for Ikast udgik sporet (se skitsen) og sigtet var det store hegeområde ved Simmelkjær i rhomben Herning-Holstebro-Skive-Viborg.

Netop dette store områdes store kalktrang var det grundlag, der kunne bære en særlig mergelbane.

I en nogenlunde ret linie løb den og skar ved vogterhus 6 i Herning Viborgbanens km 11,6 DSB. (Mellem Sunds og Ilskov).

I hvert fald midt i 1920'erne var her rent sikringsmæssigt opstillet 2 armsignaler på statsbanen, et på hver side af skæringen, mens mergelsporet på hver side var forsynet med et afløbssporstykke. Tidligere har der på mergelsporet været spærring i form af et transportabelt sporstykke (en skinnelængde) dækket af eet dob-

beltarmet mastesignal på statsbanesporet. Sikkerheden var i begge tilfælde manifestere i nogle aflåsning.

Mergelbanen

Til slut kun lidt om selve mergelbanen. Hedeselskabet var primus motor, og havde allerede i 1876 plan om bygning af lette baner. En kreds af beboere købte

ret hurtigt gården Damholt med 60 tdr. land.

På finansloven 1878-79 var opført et rentefrit lån på 102.400 kr. at afbetale over 25 år.

De herudover nødvendige penge - 21.000 kr. - kom ind ved udstedelse af 420 aktier a 50 kr.

Allerede i efteråret 1879 var banen fuldført, længde 2¹/₂ mil og 700 alen. Strækningen havde næsten uafbrudt fald - svagt fald (1:600) - mod vest, og var altså herigennem gunstigt stillet rent trækraftmæssigt set.

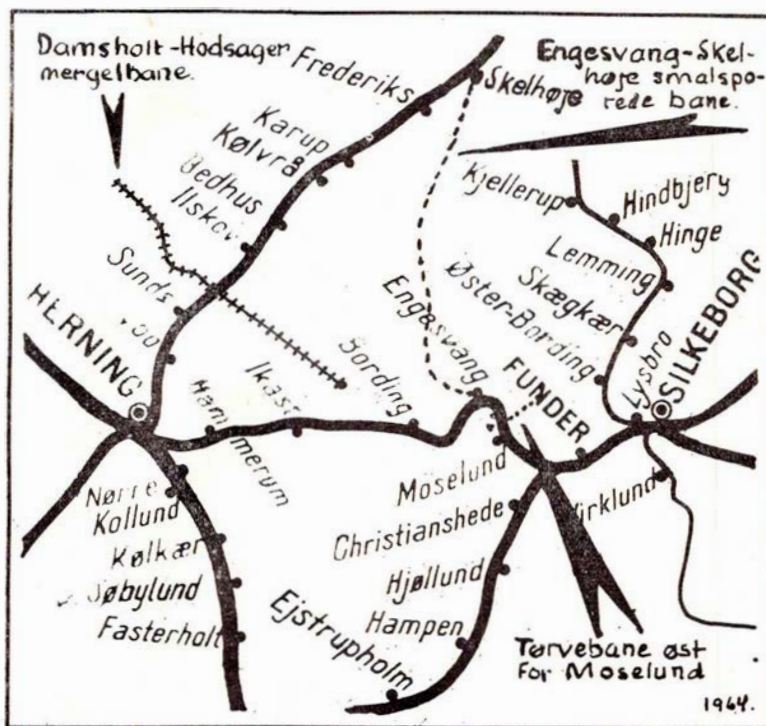
Planumbredde 9 fod, sporvidde 3 fod og stålskinner af vægt 10¹/₂ pr. yard anbragt på halvrunde egetræs langsveller atter forbundne med egetræssveller. Altså en ret særpræget anlægsform. Der anvendtes som trækraft heste, der gik på en mellem skinnerne anbragt »trækvej«. Banen var anlagt med 18 faste lossepladser, hvoraf hveranden med fast vigespor og alle med bevægelige lossesor.

Der anskaffedes 12 vogne a 48 kubikfod (ca. 4.000 kg) og med en egenvægt af 600 kg. »1 hk« kunne trække 3 fullæssede vogne.

Vi skal ikke her trætte med tal for befordrede mergelmængder, facts om overgang til dampdrift o.lign., men lade dette være nok.

Det skulle jo blot være lidt spredt nyt fra det midtjydske område.

Tak, hvis De fulgte med til enden.

80 år

Stf. A. P. Carlsen, th, Virum

I anledning af, at forhenværende stationsforstander A. P. Carlsen, Virum, fylder 80 år den 11. maj, har Jernbanebladet haft en samtale med fødselaren og vi beder ham selv fortælle lidt om sin jernbanetid.

Flere og flere forlanger

Hatting Tvebakker

fordi de er sprøde –
(men tåler ikke stød)

– Jeg blev antaget som ekstraarbejder ved Telegraftjenesten, som det hed dengang, det var med at grave huller til Telegrafstænger, mellem Trekronergade og Harrestrup (altså) begyndelsen til den nye godsforbindelsesbane.

Dette arbejde havde nu så langt fra min interesse, og jeg søgte straks efter ind ved Trafiktjenesten som stationsarbejder 13/4 1909, med en løn på 2,50 kr pr dag, fridag hver 14. dag. Jeg blev så ansat som portør 1. maj 1911.

På godsbanegården var livet lidt ensformigt, så jeg meldte mig til togtjenestekursus og efter overstået eksamen blev jeg ansat som togbetjent på Østerport st. 1. maj 1915. Det var et arbejde der helt passede mig, det var mens der endnu var oliebelysning i togene, og udvendig billettering.

Efter at have bestået togførereksamen fortsatte jeg til 1924, hvor uheldet ramte mig lidt hårdt under rangering på Nivå st, jeg snublede og en K-vogn kørte over mit ene ben, men ved god hjælp af stmst Husted blev jeg kørt til Rigshospitalet i København. Det tog mig halvandet år, inden jeg så nogenlunde kunne klare mig igen. Togtjenesten måtte jeg for stedse opgive. Ved at tage togekspederende eksamen kom jeg til Enghave, senere fik jeg stationsmestereksamen, og blev bestyrer af Enghave st, men da denne st rykkede op, havde jeg ikke anciennitet nok, så jeg fortsatte som hidtil, kort tid efter kom de nye S-stationer, jeg søgte flere af dem, men det blev Virum st., der blev mit virkefelt og samtidig ønskestation. En station med stadig fremgang, med oprykning i. 11. lkl april, 1946, og 1952, stationsforstander i 7. lkl, indtil jeg 1. april 1954 sluttede min jernbanetid som stationsforstander i 6. lkl., en måned før min afsked fra DSB 31. maj 1954.

I 1950 blev jeg belønnet med Dannebrogsmændenes hæderstegn. Jeg har nu været pensioneret i ti år og når jeg ser tilbage på min jernbanetid, har jeg kun gode og glade minder.

Jeg har altid haft det bedste forhold, såvel til overordnede som medansatte, og jeg benytter lejligheden til at takke alle

indenfor DSB, som jeg har samarbejdet med i mine mange jernbaneår.

J.H.H.

I få linier . . .

Statens regnskabsvæsen skal forenkles med elektronhjernener. I Datacentralen i København står maskiner parat til 11 mill. kr., som skal bruges til registrering af en evt. kildeskat, til administrering af bilregistreringer, motorafgifter postgiro m. v.

☆

A/S Molslinjen, der vil besejle Ebeltoft–Odden, har besluttet selv at bekoste havneanlæg til 5 mill. kr. i de to byer. Ruten ventes åbnet til marts 1966, med to færger, der hver kan tage 1500 passagerer og 150 biler. Med en overfartstid på halvanden time bliver ruten den korteste mellem Sjælland og Jylland.

☆

Skibsreder Lindinger, København, har fået de tyske myndigheders tilladelse til at oprette en bilfærgerute mellem Sild og Rømø. Der er bestilt en ny færge til ruten, og desuden må skibsreder Lindinger selv bygge en havn ved List på Sild.

☆

Danmarks dyreste lysreguleringsanlæg, en »Trafikhjerne« til 300.000 kroner tages inden længe i brug i Lille Triangel krydsene på Østerbro i København. Apparatet har fire forskellige programmer, for henholdsvis myldretid og mere fredelige perioder.

☆

I Halskov Færgehavn skal der bygges en oliepier til 10.000 tons olie. Ved licitationen var laveste tilbud på arbejdet på 1.148.000 kroner.

I maj 1965 vil et spansk 18.000 t fartøj åbne en rute mellem Santander i Spa-

Fredericia Byes og Omegns
Spare- og Laanekasse

Alt i tandteknik
Reparationer . Omstillinger og underføringer

Martinus Schmidt

Mariendalsvej 12c - FA. 880

nien og Esbjerg. Billetpriserne bliver 800 kr. tur-retur for personer, og 100 kr. for biler.

☆

Den inderste del af sejlrenden i Kallundborg Fjord skal uddybes fra 17 til 14 meter, i forbindelse med udvidelsen af Essos oliepier ved raffinaderiet. Målet er at skabe mulighed for besejling med 100.000 tons tankskibe, hvor man nu kun kan tage 50.000 tonnere.

☆

Italienske arbejdere regner med at kunne få arbejde ved opførelsen af den ny Lillebæltsbro. 35 italienerne har således søgt at leje et hotel i Fredericia i to år, for at have det som kvarter under brobyggeriet.

☆

DSB har bedt om tilbud på nedrivning af et få år gammelt perrontag ved Halsskov bilfærgehavn. Efter udvidelse af opmarchpladsen har man måttet bygge et nyt.

☆

Aalborg Værft har søsat en ny færge, »Drogden« til Øresundsselskabet Dragør-Limhamn rute. Den har plads til 400 passagerer og 42 biler.

Sjökaptan Ebert Pettersson, Oskarshamn, har købt DSB's gamle dampfærge »Christian IX« for at sætte den ind i sin rutesejlsads på Øland-Gotland.

☆

Når Post- og Telegrafvæsenet til sommer får de to nye færger til ruten Esbjerg-Fanø, vil de to gamle blive solgt. Tanganyikas præsident, Julius Nyerere, har meldt sig blandt køberne og agter at bruge de gamle færger til søtrafik.

☆

Banegårdsrestauranten i Hillerød er blevet udvidet med en interessant nyhed: en automat, der for det minimale

beløb af 50 øre kan levere varm kaffe – chokolade og suppe. Automaten, der er opstillet diskret ved siden af polsebaren, leverer de ønskede varer 80 grader varme, serveret i et tiltalende plasticbæger, og den er tilgængelig og i drift hele døgnet rundt. Vi ønsker restauratør Valét til lykke med nyerhvervelsen.

☆

DSB har bl.a. i Grenå haft forsøg med forvarmning af personvogne. Et transportabelt varmeapparat med flaskegas sender varm luft ind i vognene, mens de henstår på endestationerne.

☆

For et halvt år siden startede o.trafikass. J. Qvistgård, Gedser, en loll.-falstersk stamme af jernbanehjemmevernet, og der er opnået en frivillig tilslutning på ca. 75 mand, der gennem flere allerede afholdte kurser dygtiggøres i værnets opgaver.

☆

Sagt og skrevet

☆ Jeg synes, det er synd, at DSB's folk, vi er omkring 28.000, evig og altid skal høre om dette underskud, der sætter mange af os i dårligt humør.

Det er i orden, at man skælder mig ud, men der er ingen grund til at hævle vore folk til.

Det er der ikke, for det første fordi de er uden skyld, for det andet fordi de – med de undtagelser, man har i alle livets forhold – gør et udmærket arbejde.

Gdr. P. E. N. Skov.

Skaler og kurser

Aarhusegnens Husholdningsskole

Risskov st. – tlf. Århus 7 84 46
5 mdr. kursus fra maj og novbr.
3 mdr. kursus fra maj og august
Moderne skole – smukt beliggende

SILKEBORG HUSHOLDNINGSSKOLE

Åhavevej 46-48 – Silkeborg
Tlf. 67

UNGE HJEMS HØJSKOLE

Skaade pr. Højbjerg, 7 km sydf. Århus
Et vidunderligt højskoleophold på
Dänmarks mest moderne højskole
med levende undervisning for vor tids
unge. Kursus beg. novbr. og jan. Pro-
gram sendes. Understøtt. kan søges.

Den eneste, den bedste og mest vidunderlige Sherry med tre stjerner

ELM IVERSEN

Flensborggade 11 - tlf. Eva 8082 - 8201

— STØT vore
ANNONCØRER

Vi abonnerer på

FALCK-ZØNEN

Maribo afdeling

Tlf. Maribo 5 og 59

De bør rose Deres ostehandler...

og da især hvis han fører **DESIRÉE-OSTEN** — han fører den for Deres skyld, fordi han ved, at De har kulinarisk dannelse, og han ved, at **DESIRÉE-OSTEN** — dette vidunder af en hvidskimlet ost — modner uden kerne, og at den ikke skuffer Dem, når den nydes tempereret som rødvin. **DESIRÉE-OSTEN** er moden og blød.

Oplysning: HI 3750

— ogsaa Deres flamme

BRABRAND

Løgstør - Vejen - Odense - Næstved

STENVAD kager

— det store navn i SMÅkager

Oskar Jensen

Smedemester
Bogholderallé 27 – Vanløse
Udfører arbejder for DSB
Telf. 74 49 97

Hilsen fra

VIKING Turisttrafik

Telf. Ægir *9600

AMAGER-BILEN

Ring til

50 12 60

— og bliv tilfreds —

NORDELEKTRO ^{A/S}

MOTORER – DYNAMOER – REPARATIONER

København:	Landskronagade 56	Tlf. Ryvang (01)(68) 80 50
Aalborg:	Strandvejen 31	Tlf. (081) 2 45 33
Aarhus:	Absalonsgade 31	Tlf. (061) 3 22 00
Frederikshavn:	Danmarksgade 20	Tlf. (084) 2 12 38
Hjørring:	Vendelbogade 6	Tlf. (089) 1 19 95

FABRIKSINSTALLATIONER & AUTOMATISKE ANLÆG

☆ De unge af i dag kan ikke forestille sig fattigdommen som den var i 30'erne. Vi kender også til nød i dag, men den har ændret sig. Man føler sig dårlig tilpas, når man ikke er så godt stillet som naboen, og det kan få en ind i dispositioner, der virkelig bringer katastrofe over familien.
Orla Jensen, Århus.

☆

☆ Stfst. Morten Poulsen, Åbenrå, der blev pensioneret fra 1. marts i år efter næsten 50 års tjeneste ved DSB, har skænket Åbenrå by 10 legater a 2.000 kr. til uddeling til skoler, private eller officielle institutioner.

☆

☆ Hvordan holder man sig i form?

— Man skal vise mådehold både med mad, drikke og tobak samt med arbejde og rekreation. Man må ikke spise for meget, men selvfølgelig gerne god mad. Man skal holde et realistisk arbejdstempo, hvilket vil sige et, som passer én. Det behøver ikke at være konstant, men varieret efter forholdene. Man skal undgå at føle sig jaget – også når man holder ferie. Ingen forcerede rejser Middelhavet rundt på en uge. Så skal man forresten kunne bestemme sig og kunne lade være med at ærgre sig over den beslutning, der viser sig at være forkert. Man skal hver dag bevæge sig i passende tempo og i fri luft. Det er godt for blodforsyningen til hjertet og for blodkarrene – og for ens psykiske ligevægt.

Overlæge Aa. Grot.

☆

☆ Kan det betragtes som endeligt afgjort, at det bliver en bro og ikke en tunnel, der skal forbinde Fyn og Sjælland?

Personlig håber jeg, det bliver en bro, for det er ubehageligt, synes jeg, at køre så langt – ca. 18 kilometer – i tunnel. Men når det er så stort et projekt, der er tale om, må de økonomiske betragtninger selvfølgelig blive afgørende.

Vejdir. Kaj Bang.

Marts

dagbogen

Vanløse d. 1. marts. Efter S-togets ankomst til Vanløse kl. 6.38 var elektroforeren gået ned på toilettet, men kort efter kortet toget ud fra perronen mod Valby, da det ikke var afbremset. Toget standsede af sig selv på broen ved Grøndalsparkvej, uden at der skete nogen skade.

Nykøbing Fl. d. 2. marts. Et loko, der skulle have to togførervogne med til Rødby Færge, kørte så hårdt mod disse, at den ene vogn blev trykket gennem sporstopperen og kom til at hænge ned ad en skråning. Da uheldet skete ude på godspladsen, blev trafikken ikke generet af uheldet.

Fredericia d. 4. marts. Efter at remisearbejder B. J. C. M. Christiansen, Fredericia, havde fyldt et dieselloko op med olie, skulle han rangere det ud til stationspladsen. Da han steg op på trinnet til førerkabinen, mistede han fodfæstet og faldt ned på jorden. Han pådrog sig brud på rygsojlen og det ene ben.

Hillerød d. 5. marts. En 20-årig ung mand, der ville skyde genvej langs jernbaneterrænet, blev derved ramt af et trinbræt på det indkørende tog fra Helsingør. Han blev fundet dræbt på stedet.

Brønderslev d. 11. marts. Da et tog kl. 13.25 nærmede sig Brønderslev opdagedes det, at bageste godsvogn var afsporet som følge af akselbrud. Ca. 500 rejssende blev i eftermiddagens løb befordret med rutebiler mellem Brønderslev og Tylstrup. Kl. 18.30 var trafikken igen normal.

Gælder det rejser ... så

VERDENSREJSEBUREAUET

WAGONS-LITS // COOK

VESTERBROGADE 1 - V. - TLF. Mi 2747*

ikke dyrere ... men bedre

Slagelse d. 11. marts. I tæt tåge kørte et Mx-loko ved 2.30-tiden ind i de bagste vogne på et godstog på vej til Korsør. 5 vogne afsporede og en vogn med 12 kreaturer væltede. Ved 16-tiden var vognene fjernede og trafikken normal.

Kværndrup d. 20. marts. En bil med tre maskinlæringer på vej hjem fra arbejde standsede ved 18-tiden på overskæringen for Fåborgvej, men satte atter i gang og kørte ind på banen, hvor toget kom i det samme og påkørte bilen, der blev slynget 10-15 m hen ad banen. Mens bilen knustes fuldstændig, slap de unge mennesker så godt som uskadede fra påkørslen.

Viborg d. 21. marts. En af postvæsenets perroncarer blev ved middagstid påkørt af et rangertræk på en perronovergang. På grund af is og sne kunne føreren ikke få standset perroncarren, hvorfor han sprang af uden at komme noget til. Carren kom ind under en godsvogn, der afsporede.

Middelfart d. 22. marts. Kl. 6.30 i morges automatiserede toggangen på strækningen Middelfart-Fredericia således, at hele strækningen Nyborg-Fredericia nu fjernstyres fra Odense.

Gedser d. 25. marts. Ved 10-tiden kørte en privat rutebil ind foran toget fra Gedser på overskæringen ved Skelby. Rutebilens forparti blev knust. Chaufføren, der var alene i bussen, slap med en mindre læsion i hovedet.

Ry d. 26. marts. En personbil kørte ved 15-tiden ind på den private overskæring ved Birkhede, hvor markleddet formentlig stod åbent, og påkørtes af motortog til Silkeborg. De tre i bilen slyngedes alle ud. En var dræbt på stedet, en havde pådraget sig kraniebrud, og føreren af bilen fik hjernerystelse.

Privatbane-

nytt...

Frostrup d. 16. marts. Skinnebussen blev ved middagstid påkørt af en knallertkører, der hverken så blinklys eller hørte klokkerne. Han pådrog sig hjernerystelse og nogle mindre læsioner.

Privatbanernes underskud

er blevet større end ventet, og trafikministeren har derfor søgt om yderligere 1,3 mill. kr. til dækning af statens del af underskuddet. Dermed er staten ialt oppe på 19,3 mill. kr. af de 27 mill. kr., som er det samlede underskud. 34 privatbaner skal dele pengene.

Stubbekøbing-Nf-Nysted nedlægges

På et lukket repræsentantskabsmøde, hvor kun Stubbekøbing gik ind for at garantere banen, besluttedes det at indstille driften fra 1. april 1966. På mødet foretoges overslag for banen og muligheden for at fortsætte banens drift. Nysteds repræsentant var inde på at fortsætte men da han erfarede de andre repræsentanters stilling dertil, sprang han også fra. Man regner med at banen overgår til et rutebilselskab.

Mariager-Fårup-Viborgbanen

I år er det ti år siden, den nedsatte Privatbanekommission tog fat på det forberedende arbejde til en større eksekution, der alene i de første år af 60'erne har kostet syv privatbaner livet.

Kommissionen lagde aktstykkerne i tre kasser. Kasse et betød frifindelse for videre tiltale de næste halve snes år, kasse to rummede de foretagender, der måske nok burde have forlænget garantiperioden en stund, og som ellers stod på vippen, mens kasse tre indeholdt dødsdommene =

og de er alle eksekveret, de to sidste i 1963, hvor Hjørring-Løkken-Åbybro og Køge-Ringsted slukkede og lukkede.

Nu samler interessen sig om to'erne, hvoraf flere dog er bukket under, bl. a. Horsens Vestbaner og Ørnhøj-banen i Vestjylland.

Er der en eneste af banerne i klasse to, der har kort sig op på omgangshøjde med to'erne?

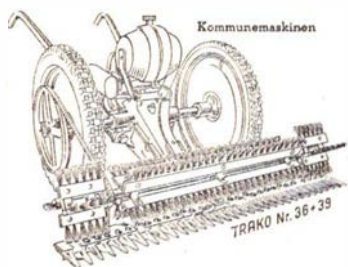
Viborg-Fårup-Mariagerbanen, den yngste af dem alle, åbnet i 1927 = og lige ved at lukke i 1939 = har i dag en trafik, der må give placering i den fine klasse. På fire år er godstrafikken så godt og vel firedoblet . . .

Viborg-Mariagerbanen kan holde trit med underskuddet, og det er i sig selv temmeligt usædvanligt. De sidste år har bragt godstallene op fra 12.000 tons i 1960-61 til 50.000 tons i år. Hvordan sådan noget går til, har sin forklaring i, at strækningen fra Fårup gennem de smukke dalstrøg til Mariager er blevet meget stærkt benyttet dels til asfalttransporter til et depot i Mariager, dels til kørsel af skærver fra Truc og viden om i landet. Nu ventes der spændt på saltfabrikken.

Fjernstyring på Lollandsbanen

LJ har netop fået et fjernstyringsprojekt til banens 32 blinklys og automatiske bomme godkendt, og man regner med, at arbejdet med installeringen af fjernbetjeningsbordet, der skal placeres i Marlbo, kan påbegyndes i maj eller juni. Fjernstyringsapparatet er et led i LJ's mange senere fornyelser, der må ses i relation til de stadig stigende krav, og med denne kommende fornyelse er LJ ganske i takt med tiden.

Sporudskiftningen er genoptaget ved Søllested, og i forbindelse med dette arbejde dukker et andet problem op i tilknytning til den projekterede fjernbetjening. Når de nye spor er færdige og de nye tog, der er bestilt i Tyskland og er under bygning, er blevet indsat, vil disse

Den originale **ALLEN-TRAKO**

førende græsslåmaskine

for de mest krævende arbejder

SPECIALFABRIK TRAKO

FRIMODT KONNING - PJDSTED

Telefon-nr.: 160 i Bredstrup ved Fredericia

Kaldenr.: 059-40599

Aarhus

Kronborgs Farvehandel

Fredensgade 48, Århus.
Tlf. 2 98 33.

Farver – tapeter – rullegardiner.
Gulvbelægning.
Risskov afd., Ndr. Strandvej 15.
Tlf. 7 95 50.

GLORY FOTO

Clemensstræde 7, Århus. Tlf. 2 39 40
Selskabsfoto, pasfoto (ingen ventetid)
Tilkendt sølvmedalje.

Trøjborg Auto-opretning

Steen Billesgade 7, Århus
Tlf. 6 37 50

Spec. Renault & BMW reparation.
Castrol smøring.

Isenkram – Køkkenudstyr – Glas
Porcelæn – Fiskeri – Værktøj og
haveredskaber billigst hos:

G. V. Schive

Brunsgade 46-48, Århus - tlf. 2 61 99

Korset Specialisten

Dagmar Schultz Petersen

KAWO korsetter

Ryesgade 28 - Telf. Århus 2 40 28

Maja Gammelgaard

BOGHANDEL

Ny Munkegade 4 – Århus
Tlf. (061) 2 17 37

TRAULS

Erichsens efft.

Vestergade 37 – Århus – Tlf. 3 66 44
Farveri og renseri
Grundlagt 1856

Kornhuset

Gl. Munkegade 2 – Århus – Tlf. 2 48 40
Alt i fugle – frø – korn
Stort udvalg i fuglebure
Fredag og lørdag bringes efter bestil.

Jernbanepersonalet går til ...

DAMM

Klostergade 63 . Århus . Tlf. 3 47 06
Frimærker og tilbehør til rimelige
priser

Køb – Salg – Bytte

Arbejder Spare- og Laanekassen for Aarhus og Omegn

Frederiksbjerg TÆPPEHUS

Frederiks Allé 104 – Århus
Telefon 3 17 47

Største udvalg i tæpper og løbere

Ringgårdens Kødudsalg

Vester Ringgade 76 - Århus - 3 14 54

1. kl.s kød - flæsk - paalæg
Fineste salater

TOBAKSHUSET

Randersvej 29, Århus. Tlf. 6 92 97

Tobakker – cigarer – cerutter
Vine og spirituosa

REKORD VASK

Rosenvangsallé 216 – Højbjerg
Tlf. 7 10 19

Våd vask – tør vask – rullevask
Færdig skjortevask
Tøjet hentes og bringes

Tobaksforretningen

Jægergårdsgade 87 – Århus
Tlf. 2 50 68

Cigarer – Tobakker – Vine
og altid en pibe for Dem

OLIEFYR

RECK's Opvarmnings Co. A/S

Åboulevarden 39 – Århus
Tlf. *2 95 20

PALADS Theatret

Århus

Telefon 6 83 00

SPECIALFORRETNINGEN

Ryesgade 23 – Århus C – Tlf. 2 72 15
Vine – spirituosa

cigarer – cigaretter – tobak
Ransby's Eftf. – V. Hjellund

Vi mødes i

E-B-M

Østergade 1 - Århus - tlf. 2 17 77

Havebaljer i teak og eg
samt parkbaljer

Jørgen Balles efft.

Henning Jensen
Fredericiagade 48 – Århus
Tlf. 2 02 69

Aarhus opland

Brabrand Mælkeforsyning

ERLING SØRENSEN

Telefon 6 00 70

Kun 1. kl.s mejeriprodukter

Grenåvejs Karosseriværksted

Grenåvej 372. Risskov. Tlf. 7 90 45

Alle skader reparerer
på eget værksted

N. C. Andersen

aut gas- og vandmester

Chr. Winthersvej 27 - Åbyhøj
telf. 5 58 04

Oliefyr - centralvarme
vand - gas - sanitet

UNO-X Service

H. Henriksen, Havnevej 72, Grenå
Benzin – olie – selvvask
Den bedste benzin til billigste pris
Fineste service. Tlf. 2 18 48

RØNDE TANDTEKNIK

Hovedgade 50 . Rønne . Tlf. 64

A. SCHUBERT JUULSGAARD
eksam. tandtekniker

Grenaa

Vi bruger produkter fra ...

Grenaa Andelsmejeri

Nytorv 3, Grenaa, tlf. 2 12 22

Aktieselskabet

Fællesbageriet

Grenå - tlf. 2 13 31

have en gennemsnitshastighed på ca. 100 km/t, imod de nu kørende togs 75 km/t.

De nye tog vil først blive indsat i 1965, men allerede nu tager man hensyn til fartforøgelsen ved projekteringen af de nye anlæg. Det er nødvendigt at foretage en flytning af de nuværende tændeskinner, der er placeret ca. 500 meter før en jern-

baneoverskæring, til en afstand på ca. 900 meter. Derved giver man trafikken, der passerer en jernbaneoverskæring, den fornødne tid til at passere, før toget kommer.

I forbindelse med de øvrige store arbejder, LJ overvejer eller har projekteret, påtænkes en betydelig modernisering af de indre af jernbanestationen i Nakskov.

I 1882, altså samtidig med planerne til en bane Horsens-Tørring, fremkom der på ny en række projekter til en bane gennem Horsens nordvestlige opland.

Efter behandling i diverse udvalg og kommissioner blev det ved lov af 8. maj 1894 vedtaget at bygge en smalsporet jernbane fra Horsens til Bryrup.

En længere opremsning af de personligheder, der har indlagt sig fortjeneste såvel før som under bygningen, udelader vi helt, da en sådan dels tidligere har været bragt her i bladet, dels kun har betydning for evt. efterkommere, der kan lide at se deres bedste- eller oldefars navn på tryk endnu en gang.

Koncession m. v.

Selskabets koncession og øvrige betingelser for banens anlæg er blot med indsættelse af nye navne en ordret gentagelse af det, vi i sidste nummer fortalte om Horsens-Tørring banen.

Foruden adskillige trafikale og takstmæssige lighedspunkter havde Horsens-Tørring og Horsens-Bryrup Jernbane også andet fælles, nemlig en ny fællesstation, der blev opført i Horsens, samt fælles værksted.

Desuden fik HBJ medbenyttelsesret til Tørring-banens spor mellem Horsens-Lund. Som kompensation herfor, blev der senere på Bryrup-banens regning fremstillet normalsporede transportører, hvorpå begge baners smalsporede vogne kunne bugseres til og fra Horsens havn.

MODEL JERNBANE

Horsens-Tørring Jernbane

(fortsat)

Sidste driftsår

Fra Horsens-Tørring Jernbanes sidste driftsår som smalsporet bane har vi hentet forskellige enkeltheder, der fortæller lidt om banens præstationer. Den sidste driftsperiode omfatter tiden 1.-4. 1928-15.-5. 29. Den 16.-5. blev banen indviet som normalsporet jernbane, samtidig med forlængelse til Thyregod. I Jernbane-Bladet nr. 1 1964 skrev vi, at denne begivenhed fandt sted 10.-5. 1929, men dette er altså en trykfejl. Fast ansat personale pr. 15.-5. 29: 54 mand. Loko: 4 stk.

Togkilometer 1.-4. 28-15.-5. 29: 87935 km.

Vognakselkilometer: 1301170 km.

Heraf personvognakselkm: 623347 km,

post- og rsg.vognakselkm: 151605 km og

godsvognakselkm: 526218 km.

Pladser i personvogne: 302 stk.

Godsvognenes samlede bæreevne: 435 t.

Antal rejser (incl. kort): 108292 stk.

Billet- og kortindtægt: 75601 kr.

Befordret gods: 30212 tons.

Befordr. antal levende dyr: 1078 stk.

Godsindtægt: 134973 kr.

Driftsoverskuddet for 1.-4. 28-15.-5. 29

har vi desværre ikke, men for driftsåret

1.-4. 27-31.-3. 28 var det 9402 kr.

Horsens-Bryrup Jernbane

Horsens-Bryrup Banens historie ligner meget Horsens-Tørring Banens, blot med andre navne.

De første planer til en jernbane til Horsens nordvestlige opland daterer sig allerede til 1875. Disse planer, der omfattede en art dampdreven landevejssporvogn, vakte dog en del modstand og blev fulgt aldrig til noget.

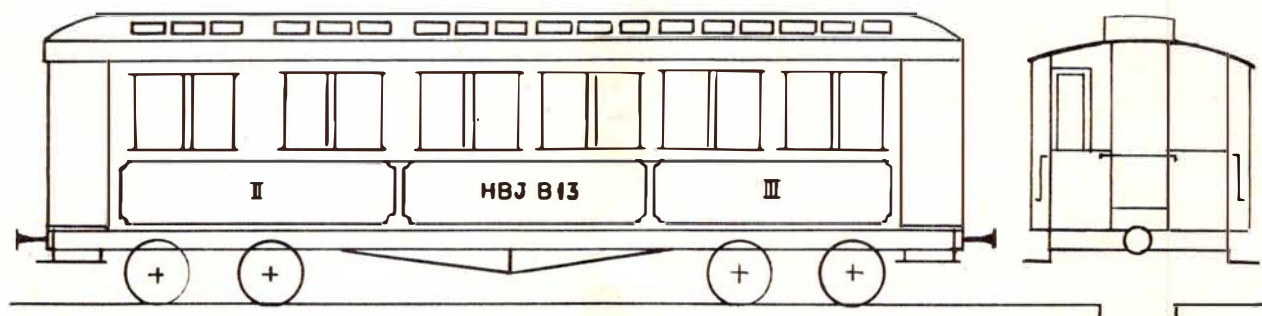
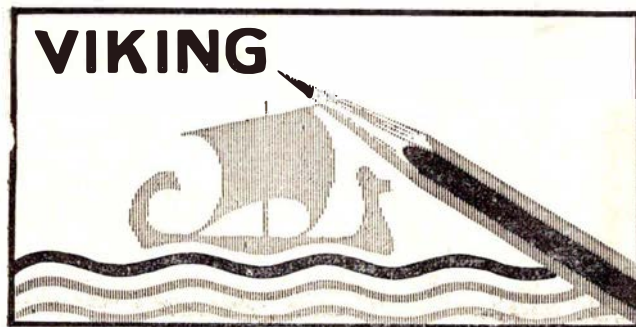

Fig. 1. Horsens-Bryrup smalsporet personvogn B 13

Sønderborg

ELLEN KNUDSEN

Alt i hjemmelavet chokolade
Stort udvalg i gaveæsker
St. Rådhusgade 19 - Sønderborg
Telefon 2 28 30

CALTEX service station

Ringgade 62 - Sønderborg
Telefon 2 21 87
Benzin - olie - vask - smøring

Allerellie's

Gartner- og blomsterforretning
ALSBO - Sønderborg - Tlf. 2 13 55

ALSBO's Trikotage

Anne Marie Eriksen
Ringgade 192 - Sønderborg
Telefon 2 16 75

PENSIONATET

Æbelgade 3 - Sønderborg
1. kl. madsted
med god og veltillavet mad
Lukket søndage
S. A. Hansen - Tlf. 2 52 12

Sønderborg Brugsforening

Alsgade - Tlf. 2 43 73
Toften - Tlf. 2 49 32
Torvet - Tlf. 2 11 78

Radio og fjernsyn
Jernbanegade 4, Skærbæk, tlf. 5 11 51

Haderslev Bank

Aktieselskab
Nørregade 30 Haderslev
Tlf. *2 35 25

GRAASTEN BANK

Aktieselskab
Telefon (046) 5 14 15

Tønder

TØNDER KIOSK

K. Rasmussen
Storegade 21 Tønder
Tlf. 2 12 04

Tønder Andels-Slagteri

Udsalget Vestergade 72, Tønder
Telefon 2 17 30

Hans Petersen

Indeh. Fr. Petersen
Østergade 64 - Tønder - Tlf. 2 13 39
Alt i kød - flæsk - pålægsvarer

Gælder det cykler og knallerter

JAKOB Christiansen

Salg og service
Carstengade 1 - Tønder

Handelsbanken i Tønder

Deres bankforbindelse
Kontorer i Højer og Tinglev
Telefon *2 25 40

Lange's

TAPET OG FARVE

Voksdug - Rullegardiner
Østergade 11 - Tønder - Telf. 2 27 60

P. N. PETERSEN

Cykler - radio - fjernsyn
knallerter - reparationer
Vøjens ., Tlf. (045) 4 11 52

Vi mødes i ...

Brugsen i Rødebro

og får del i dividenden
Tlf. 6 22 23

Esbjerg

holger alexandersen

MØBLER

Møbler i alle stilarter
Strandbyvinget - Esbjerg
Tlf. 2 70 52 - 2 87 16

Esbjerg

SYMASKINER

Strandby Plads 3, Esbjerg
Telefon 2 44 85

CALTEX service station

Bjørn Nielsen, Stormg. 206, Esbjerg
Benzin - olie - vask - smøring
Hjulafbalancering - lygteindstilling
Quick service - Tlf. 2 72 20

Tal gardiner med
GARDINSPECIALISTEN

LODBERG MANUFAKTUR

Strandbygade 92, Esbjerg
Telefon 2 32 03

Banepersonalet anbefales Vesterbyens Farvehandel

Frede Alsrud
Strandbygade 56 - Esbjerg
Tlf. 2 19 82
Farver - Lakker - Tapeter

VIGGO MADSEN

BAGERI - KONDITIONER
Frodesgade 13, Esbjerg, Tlf. 2 49 70
Filial: Kronprinsensgade 100
Tlf. 2 56 50

JAMA MARKED

Højtoftevej 1 - Esbjerg - Tlf. 2 68 22

Brdr. M. & O. Larsen

Vognmandsforretning
- Jernbanens vognmand -
Tlf. Esbjerg 2 111 88

Barnevognsmagasinet

Englandsvej 23 - Esbjerg
Telefon 2 54 30
Stort udvalg i promøreradevogne
klapvogne - tricykler
Præst som kontant
Udlejning af kravlegårde og legebørde

Linieføring

Arbejdet på banen påbegyndtes i foråret 1897 og var tilendebragt i foråret 1899, nærmere betegnet den 23.-4.

Banestrækningens længde androg 38,1 km.

Horsens	0,0 km
Lund	6,6 -
Lundum	10,6 -
Stenbjerg	13,0 -
Østbirk	16,8 -
Vestbirk	18,9 -
Gammelstrup	21,5 -
Tønning	23,9 -
Brødstrup	27,7 -
Slagballe	31,0 -
Vinding	34,5 -
Bryrup	38,1 -

Når man i dag i køreplaner m. v. ser strækningen Horsens-Bryrup opgivet til 300 m mindre, skyldes dette dels nedlægningen af Horsens privatbanestation og flytning af Horsens Statsbanestation i forbindelse med nævnte privatbaners ombygning til normalspor i 1929, dels ombygning foranlediget af større statsbanetrafik.

Driftsmateriel

Ved åbningen rådede Horsens-Bryrup Jernbane over følgende driftsmateriel:

Loko

Omtales i næste nummer.

Personvogne

Litra B nr. 11-13, bygget hos Beuchel & Co., Grünberg, Schlesien, 1898 (fig. 1), bogievogn, 2 kupeer på II kl., 4 kupeer på III kl.

Litra C nr. 21, Beuchel & Co., 1898, bogievogn, 6 kupeer på III kl. (udseende som fig. 1).

I foråret 1900 er leveret litra C nr. 22, bygget hos Hannoversche Holzbearbeitungs & Waggonfabriken, Linden. Pris 6800 kr., frit leveret på Horsens station.

Begge typer personvogne var gennemgangsvogne med midtergang, og en 80 cm lang åben platform ved hver ende. Alle vogne havde vakuumbremse, system Hardy, dampopvarmning, mineralolielamper.

På II kl. var vinduesrammer og synlige trædele af poleret mahogni. Vægge og loft var beklædt med figureret voksdug, bagagenet af flettet hampesnor. Sæderne beklædt med Mekka-ply, stoppet med krølhår på stålfjedre.

På III kl. trædele, vægge og loft malet som ahorn, og derefter lakeret. Svejfede træsæder og bagagehylder af træ.

Post- og bagagevogne

Litra D nr. 31 og 32, Beuchel & Co., 1898.

Bogievogn, fig. 2. (Første udkast lød på to-akslet vogn med svævende akselkasser)

I postrum,

1 bagagerum med skydedør i hver side.

Vakuumbremse, system Hardy.

Skruebremse.

Luftklapper udvendig ved hver platform til standsning af toget.

Dampopvarmning.

Mineralolielamper.

I postrummet arbejdsbord og sorteringsreoler af poleret mahogni, læderbetrukken og krølhårsstoppet kontorstol. Vægge malet som ahorn.

Såvel person- som post- og bagagevognene var i dækket udstyret med lyskasser. Dækket belagt med lærred, forsynet med blyhvidt.

Vognsiderne var beklædt med jernplade, spartlede, brunmalede, stafferede med hvidt og tilsidst lakerede.

For modelbyggere

Disse kan vi oplyse om, at både fig. 1 og 2 er tegnet i fuld HO-størrelse (1:87). Udførlige tegninger til disse og andre smalspor-vogne vil senere fremkomme.

Ønsker man ikke at fremstille en hel smalsporet jernbane, kan man jo nøjes med f. eks. at fremstille en enkelt personvogn og bruge denne som last på en alm. HO-normalsporet flad godsvogn.

Kilder:

Driftsberetning for 1928-29.

Genpart af kontrakt og betingelser for levering af vogne til Horsens-Bryrup Jernbaneselskab.
J. B. Dyrkilde.

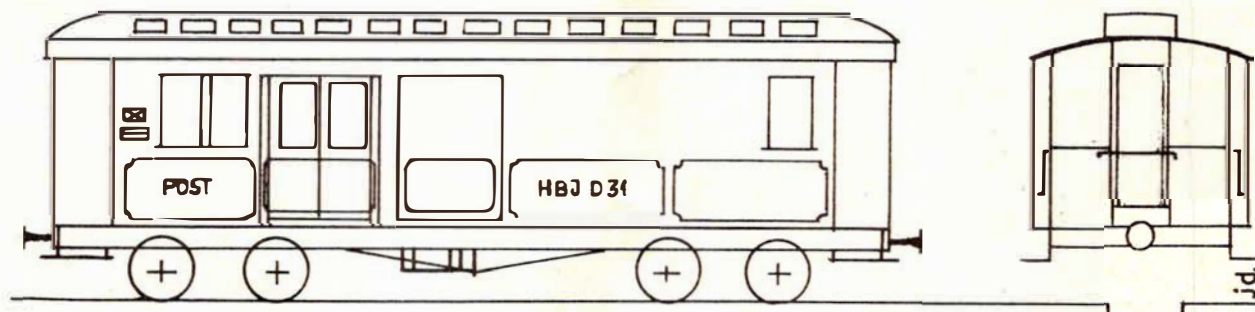

Fig. 2. Horsens-Bryrup smalsporet postvogn

DET DANSKE TRÆLASTKOMPAGNI

Aktieselskab
Århus

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Kongensgade 58 - Esbjerg

Randers

Kiosk »Lervangen«

v/ C. H. Pedersen - Lervangen 56

Randers - tlf. 2 62 25

Dag- og ugeblade

Skriverekvitter

Telegrammer til alle lejligheder

BIO VASK

Udbyhøjvej 152, Randers. Tlf. 2 83 20

Hurtig, nem og billig vask.

Tøjet hentes og bringes.

DRONNINGBORG MØBELMONTERING

Fjordvej 5, Randers. Tlf. 2 32 69

Ombetrækning og reparation af møbler på eget værksted.

Forhandler af Weston tæpper.

Randers Styretøjs-service

Støberivej . Randers . Tlf. 2 06 72

Styretøj reparereres og justeres.

Hjul afbalanceres.

KOFOED's EFTF.

C. Krüger Jensen

Burschesgade 4, Randers, tlf. 2 02 09

Alt stenhuggerarbejde udføres.

Gravminder.

Det lille kaffe- og thehus

Vestergade 24, Randers - Tlf. 2 13 95

Udsøgte kaffe- og thesorter -

og altid en blanding, der passer Dem

„Billigheden“

Vestergade 31, Randers - Tlf. 2 11 74

Alt i årtidens

frugt og grønt til billige priser

Års

J. Kjær - P's efft.

Himmerlandsgade 49 - Års

Telefon 2 13 31

Stort udvalg i moderne møbler

Reparation og ompolstring

Konto oprettes

Jernbanepersonalet benytter SPAREKASSEN FOR AARS OG OMEGN

Indskudskapital 16.5 mill. kr.

Telf. (086) *2 17 00

Aalborg

A/S Norvin & Larsen

ingeniør- og

entreprenørforretning

Udfører arbejder for DSB

Jernbanegade 21 - Aalborg

Telefon 2 85 99

Brdr. Mortensen

MOTOR- og MASKINFABRIK

Nyhavnsgade 80 - Aalborg

Tlf. 2 39 30

Aalborg Træskofabrik

Ny Kastelsvej 36 - Tlf. 3 66 67

Træsko af enhver art en gros.

Kun 1. kl.s varer - Forlang tilbud.

Hjørring

TOBAKSFORRETNINGEN

J. B. Christensen

Blade - vin - tobak - aut. tipstjeneste

Bispensgade 79, Hjørring, tlf. 2128

Der er god kaffesmag -
vi sælger mere og mere ...

A. Toft Jensen

Bispensgade 35 - Hjørring - Tlf. 519

SKJOLD BURNE VINE

Frederikshavn

CALTEX SERVICE

Sæbyvej 58 - Frederikshavn

Tlf. 2 20 77

Benzin - Olie - Vask - Smøring

Købmand Tage Nielsen

Elmevej 43 - Frederikshavn

Telefon 2 07 75

Kolonial - Konserves - Ekstrafin kaffe

Vine og tobakker

SPORTSMAGASINET

Danmarksgade 23 - Frederikshavn

Alt til jagt, sport og fiskeri

J. Thomsen - Tlf. 2 18 47

Frederikshavn

EJLER SCHAU

Hj. af Vestergade og Hjørringvej

Frederikshavn - Tlf. 2 27 92

Kvalitetsarbejde til rimelige priser.

Pedershaab

Maskinfabrik A/S

Brønderslev

Skive

CITY-SKO

Adelgade 4 - Tlf. 193 - Skive

Herre-, dame- og børnefodtøj

O. J. LARSEN

Thinggade 21, Skive, tlf. 1574

Vi er altid billigst -

med det bedste -

Lady Salonen

Hans Tausensgade 1 - Skive

Tlf. 1611

Alt i moderne hårpleje

Nobel og reel behandling

Jernbanepersonalet anbefales

NEM VASK

Søndergade 17 - Skive - Tlf. 1353

Ren og skånsom vask

Auto-Hallen A/S

Holstebrovej - Skive

Aut.

Forh.

Viborg

Aktieselskabet

Privatbanken for Viborg og Omegn

Telefon 2600

Salon „LILLI“

Sct. Mathiasgade 64 - Viborg

Tlf. 180

Moderne og holdbar hårpleje

1. kl. nobel betjening

FOTO hobby

Fotografering er ikke alene en vældig god og interessant hobby, men at den også kan være en yderst nyttig tjener, viser et eksempel, hentet hjem fra Holland. Det er hr. *Hille Kleinstra* fra det hollandske politi, der har fortalt historien, så den skal nok være sand. Optagelserne fra gerningsstedet er optaget på, eller rettere med, et ROELLEI-kamera og er i virkeligheden meget klare og tydelige:

Mistænkt for mord

Mistænkt for mord – ja, mange gange har man fundet disse ord i detektivfortællinger eller kriminalhistorier, og altid har der været andre mennesker, der har set og forstået mere end andre, som har kigget sig omkring og som har sagt:

»Det er Meyer, der har gjort det«.

I det virkelige liv foregår det nu ikke helt som i fortællingerne. Der sker forundersøgelserne på en helt anden måde.

I de lande, der er tilsluttet »Interpool«,

har hver politikreds sin tekniske tjeneste, og de ansatte i denne tjeneste er de virkelige detektiver. De har som regel ingen uniform på og har heller ikke til opgave at arrestere gerningsmanden. Det kræves imidlertid også af dem, at de skal kunne sige:

»Det er Meyer, der har gjort det«.

Og for det meste kan de også sige det om den rette, når først de har studeret det forskellige materiale, de får samlet sammen.

Imidlertid kravler de ikke rundt på knæene med et forstørrelsesglas som i romanerne. Der bliver i stedet fotograferet på kryds og tværs på gerningsstedet, og naturligvis søges der også efter de såkaldte tavse vidner. Dette eksempel, som her fortæles om, foregik i Brabant, en lille landsby i Holland, og blev faktisk opklaret ad fotografisk vej, idet man ved hjælp af de optagne billeder kunne danne sig et billede af, hvad der i virkeligheden var foregået.

Der boede en særling med mange penge i et forfaldent hus, og for nogle år siden blev der ved et røveriforsøg på manden, ude på åben mark, søgt stjålet nogle af hans penge, men han havde på daværende tidspunkt ingen penge på sig, og han slap med forskrækkelsen.

En morgenstund, nogen tid efter, henvendte hans nabo sig til politiet. Han fortalte, at han havde fundet den gamle død og med knust hjerneskal.

Politichefen underrettede straks den tekniske tjeneste, og man rykkede som sædvanlig ud med »rugbrodet« og alle de forskellige apparater.

Det lignede afgjort mord! Yderdøren til den lille bolig var lukket, endog låset udefra med nøglen. Sådan lod i hvert fald naboen udsagn: Han havde fundet døren låset, havde lukket døren op, set den døde og straks lukket døren igen for at henvende sig til politiet.

Folkene fra teknisk tjeneste fandt, at sagen var, som naboen skildrede. De fandt den gamle mand med knust hjerneskal. De så, at han endnu havde pibespidsen mellem tænderne, men pibehovedet lå udenfor foran den lukkede dør! På døren udvendigt

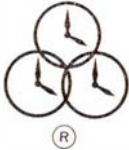
Aktieselskabet

DANSK NORMAL-TID

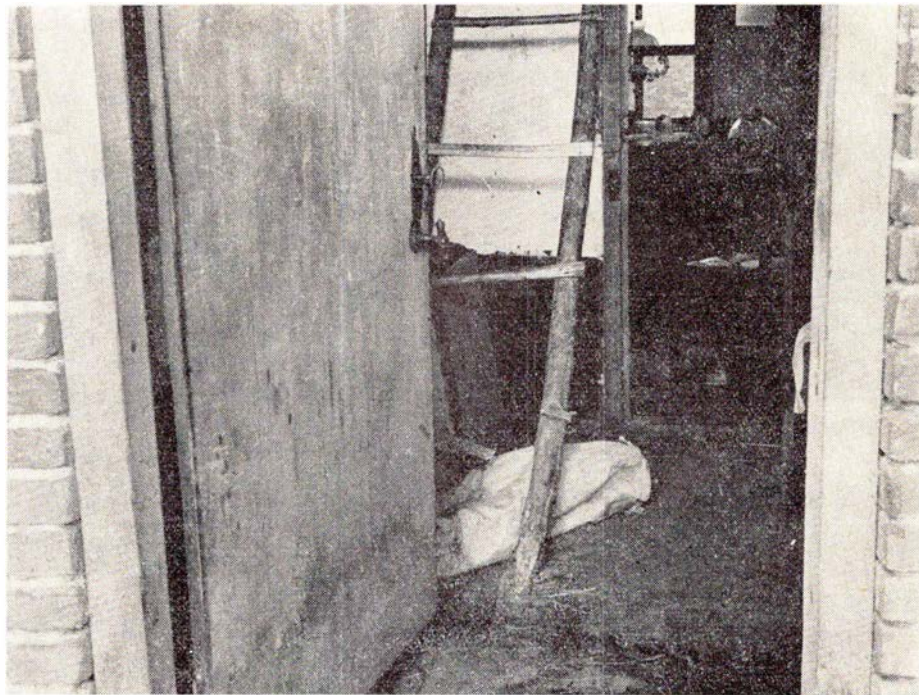
Grundlagt 1898

Vestergade 10 . København K.

Telf. C. 2150

ELEKTRISKE URE

Her ses stigen med de ødelagte trin, efter mandens fald

Holstebro Landmandsbank

Aktieselskab

... med hvor der sker noget

Sparekassen
for Hjørring By og Omegn

Kolding

HOLGER LIND

Kolonial- og frugthandlervirksomhed
Låsbygade 79 - Kolding - Tlf. 2051
Kolonial - Vin - Tobak - Spec. kaffe
Frugt og grønt

Damesalon „FIX“

Kongebrogade 46 A - Kolding
Telefon 2746
1. kl. moderne hårbørst
Anni Møller-Nielsen (ny indeh.)

CALTEX Service

Haderslevvej 117 - Kolding
Tlf. 2554 og 2759
Benzin - Olie - Smøring
Aut. DOMI forhandler

Fredericia

Jernbanepersonalet anbefales

Manufakturhandelen

A. L. Christensen
Holbergsvej 39
Manufaktur - trikotage
Telf. Fredericia 2 31 23

KAREN's Fodklinik

Luthersvej 16
Exem - Fodspecialist
1. kl.s behandling
Telf. 2 07 57

Bramminge

LANDBOSPAREKASSEN

for Ribe og Omegn

Bramminge afd. Tlf. 7 34 44

AAGE C. PAHUUS

Aut. SMC forhandler
Ribevej 2, Bramminge
Telefon (051) *73622

Bramminge Boghandel

Bent Schack
Storegade 13 . Bramminge
Telefon 7 30 61

Brande Sogns

Spare- og Laanekasse

Kontortid: 10-12 og 14-16
Fredag tillige 19-20
Lørdag: 9-12
Telefon 65

Skanderborg

Spare- og Laanekassen

for
Skanderborg og Omegn
Telf. 37

GARDIN-HUSET

Mindet 5, Skanderborg.
Tlf. 708.
Måltagning, syning og ophængning.

Silkeborg

Vi anbefaler et besøg i Banegårdsrestaurationsen

Silkeborg

Telefon 717

CALTEX Servicestation

Borgergade - Silkeborg - Tlf. 3616
Benzin - Olie - Vask - Smøring
og reparationer af alle mærker

Horsens

HORSENS BANK

Aktieselskab
Søndergade 18-20 - Horsens
Telf. *2 12 00

BP Servicestation

Andr. Flensborgsgade - v. banegården
Horsens
Benzin - Olie - Diesel - Vask
Smøring - Hjulafbalancering
Opladning
De ringer - bilen vi henter og bringer
Telefon 2 19 40

Brande

Jernbane-Kiosken

Brande station
K. A. Jakobsen

Clausen Hansen

Handelsgartner
Storegade 44 - Telf. 160
BRANDE

Grindsted

Lad

VARDE BANK GRINDSTED AFD.

vejlede Dem i økonomiske spørgsmål
- det betaler sig!

Grindsted Motor Co. A/S

Aut. FORD forhandler
Østerbrogade 7 - Grindsted - Tlf. 622

Bjerringbro

Bjerringbro

RADIO-TV

Sv. Aa. Larsen - telf. 455

J. F. Rasmussen

Guld - sølv - ure - optik
Grundlagt 1875
Bjerringbro - telefon 70

Bjerringbro ure-optik

Martin Johansen
Faguddannet urmager og optiker
Storegade - Bjerringbro - Tlf. 74

Ikast Sogns

Spare- og Laanekasse

BISON

Vestergade 35 - Vejle - Tlf. 1026
Alt i lædervarer
Tasker - Mapper - Kufferter

Deres direkte olieledning -

VARDE 2 12 05

klarer alle fyringsproblemer

BP Varde depot

Jens Ove Hansen, Smedegade 37
Varde

Oxbøl og Omegns Brugsforening

Oxbøl st. - tlf. 35

Landbosparekassen for Ribe og Omegn

Torvet - i byens centrum
Telf. Ribe 40 og 524

fandt de også tydelige blodspor, men det fandt de også på naboens tøj, nemlig på hans benklæder og sko? ? ?

Var han nu mistænkt for mord?

Det varede ikke længe, for de erfarne detektiver ved hjælp af billedmateriet og ved øjensyn havde opklaret, at det hele kun drejede sig om et ulykkestilfælde under særlig uheldige omstændigheder.

Som man kan se på billedet, har den gamle været på vej op ad en stige. Han er snublet på trinene og er faldet ned, hvorved nogle af trinene er brækket. I faldet har han slået hovedet hårdt mod stenbroen, hvorved hans pibe er knækket og pibehovedet er flojet ud igennem den åbentstående dør. Han har dog levet endnu på dette tidspunkt, og med blodet flydende ned ad sig, har han rejst sig, og med armene søgt at støtte sig mod døren, der derved er skubbet i og smækket i lås. Og nu på ydersiden af døren: blodsporene. Den gamle må derefter være faldet om igen og derefter udåndet.

Men hvad så med blodsporene på na-

boens sko og tøj? Jo, politiet ved af erfaring, at ikke alle mennesker, der kommer ud for noget uhyggeligt eller uventet, kan forklare hvorledes de har handlet nøjagtigt. Naboen erklærede, at han straks havde lukket døren. Det passede for så vidt også, men først efter, at han havde været henne og rore ved den døde. Han kunne blot ikke huske dette mere selv.

Altså ingen mistanke om mord og slet intet mord. Hvad der i virkeligheden skete kunne dokumenteres igennem en række optagelser optaget med en ROELLEI. Her er vist nogle enkelte af optagelserne.

Knud Sidal.

AGFA Lumenta Automatic

Det primære ved en projektionsskærm er naturligvis selve lærredet: struktur, refleksionsevne, refleksionsvinkel, holdbarhed. Ser De i modlys hen ad Lumenta-lærredets overflade, vil De først og fremmest lægge mærke til det meget fine korn – ganske

små krystalperler, der selv ved mindre gunstigt projektlenslys giver et klart og skarpt billede, med en brillans, der fremhæver diapositivernes farvenuancer og motivdetaljer til det yderste.

Det er ikke kun de få tilskuere, der sidder lige ud for skærmen, der har glæde af den fremragende gengivelse, men også de, der er placeret ude i siderne af »tilskuer-rummet«, kan nyde fremvisningen fra første til sidste dia. Det er jo de færreste stuer, der tillader, at alle de interesserede anbringes i den såkaldte ideelle vinkel til lærredet – et krav, der her bliver overflødig.

Og endnu en ting: den fantastisk smarte konstruktion af Lumenta Automatic-skærmens stativ. Det er jo ofte sådan, at op-

Man ser her tydeligt blodsporene på døren

De Skulle Bruge

KAMERERA OG FILM

DA FÅR

De Smukke Billeder

Først af alt —

en rigtig god kop kaffe!

Drik den hos os, og forsøg det hyggelige frikvarter med vore dejlige kager

KRABBES KONDITORI

Storegade 4 - Thisted - tlf. 146 og 1586

Feriefilm - fotoudstyr og Deres nye kamera

køber De med fordel og sagkyndig service hos

FOTO SPECIAL - Vimmelskiftet 47

— midt i Københavns hyggelige gågade

Thisted

REKORD VASK

Spar på kræfterne – gå til
Storegade 14 – Thisted – Tlf 1650
REKORD vask – er RIGTIG vask!

Rosenbergs Farvehandel

Richard Mønster
Brogade 1 - Thisted - tlf. 211
Tapeter - farver - persienner
linoleum

Duge – Dyner – Udstyr

Gardin
EKSPERTEN
ERIK SCHARLING

Storegade 15 – Tlf. 327 – Thisted
Stedet, hvor man køber gardiner!

Thisted Værktøjsmagasin

Knud Mortensen
Storegade 10 – Thisted – Tlf. 400
Stort udvalg i
isenkram – udstyr – værktøj

THISTED ARBEJDERFORENING

Danmarks første brugs
Torvegade 2 – Tlf. 106

B. Bjerre Christensen

Statsaut. elektroinstallatør
Brogade 2 – Thisted
Tlf. 248 og 949

Struer

STRUER BRYGHUS

Vestergade 47 – Struer – Tlf. 5 10 15
Depot for STJERNENS produkter
Prøv vor herlige –
OLYMPIA most og sodavand

SALON CHANEL

Søndergade 63 – Struer – Tlf. 5 00 81
Den moderne salon
mod den noble betjenig
og 1. kl.s hårpleje

Vrøgum Brugsforening

Beliggende i Vestjyllands
smukkeste natur
Tlf. Oksbøl 230

Holstebro

Banegårdskiosken Holstebro

v. Tage Skjød Pedersen
Dagblade - ugeblade - bøger
Holstebro - Telefon 948

PEDER LYNDS

Bageri og Konditori
Sønderlandsgade 25 – Holstebro
Bestillinger til fester modtages
Telefon 592

FIAT 1100 Special

... italiener fra front til halefinne
Bjarnar Pedersen
Hostrupsvej 10, Holstebro, tlf. 3033

Chr. Thorsen

Sønderlandsgade 27 – Holstebro
Telefon 646
Cykler og knallerter
Salg og service

AAGE BIRKØ

Cykler – symaskiner – barnevogne
Nørregade 43 – Holstebro – Tlf. 17

Ringkøbing

FEDDERSEN'S Blikkenslagerforretning

Vester Strandgade 18
Udfører arbejde for DSB
Tlf. Ringkøbing 173

Den røde løber

Østergade 10 – Ringkøbing – Tlf. 746
Alt i gulvtæpper

AHLE JENSEN

Isenkramhandel
Nygade 2 – Ringkøbing – Tlf. 106

A. Josefsen

Blomster – Kranse – Dekorationer
Sig det med blomster
Nygade 23 – Ringkøbing – Tlf. 29

W. Meinertz Olesen

Aut. installatør
Bredgade 10 – Ringkøbing
Tlf. 531 og 501

Lemvig

Aug. Nielsen I/S

Installatørforretning
Vand – Gas – Sanitet
Centralvarme – Oliefyrt
Elektricitet
Vasegaarden – Lemvig – Tlf. 31 og 30

J. O. Linneberg

Kolonial – Isenkram
Frugt – Grønsager
Skjold Burne vine
Lemvig – Tlf. 566

HOLM & SEJR

Slagterforretning
Svirrebommen 4 – Lemvig – Tlf. 396

KONTANT-MAGASINET

Vasegaarden – Lemvig – Tlf. 36

P. P. Madsen

Handelsgartner
Østergade 6 – Lemvig – Tlf. 365
„Sig det med blomster“

A. Honorè & søn

Isenkram - køkkenudstyr
glas og porcelæn

LEMVIG - tlf. 2 15 66

Enggaarden - Andrupsgade - 2 13 89

Vemb

Vareindkøbsforeningen

Th. Hansen
Vemb – Tlf. 37

Det betaler sig at købe i

BRUGSEN

Telefon Vemb 41

Nørregades Slagterforretning

Ernst J. Nielsen & Søn
Vemb – Tlf. 29

P. NICOLAISEN

Dreng- og herreklæder
Vemb – Tlf. 22

stillingen af en skærm kan virke ret irriterende: klapper man det ene ud, springer det andet ind – ta'r man fejl af knapperne og ryger lærredet i bund – er lærredet glat i det ene hjørne, har det en sol af rynker strålende ud fra det andet. Med andre ord: det kan tage sin tid. Det er så let med Lumenta Automatic: med eet greb er den klar til brug – lige så hurtigt er den pakket sammen. Endnu er der tusinder, der viser deres dias og film på duge, lagner og maskinpapir. En Agfa Lumenta Automatic er den bedste afløser.

Leveres i størrelserne 120×120 cm og på bestilling: 100×100 cm.

Personalialia

Ringe

Stationsforst. N. K. Sejersen, Tarm, er udnævnt til stfst i Ringe, hvor stfst H. E. Jensen er død (63 år).

Jyllingevej

Trafik ekspeditent E. F. Flessum, Islev, er udnævnt til stationsmester ved Jyllingevej st, hvor stfst J. Rasmussen har søgt afsked på grund af alder (70 år).

Dødsfald

Lokofører C. J. Ramkilde, fh Århus, 88 år. Overportør Th. M. J. Høeg, fh Viborg, 85 år.

Lokofører L. P. Bramsen, fh Padborg, 82 år.

Stationsforst. J. M. Pedersen, Hornum 1929–33, Arden 1933–50, 82 år.

Trafikkontroll. H. H. Jansen, fh Helsingør, 80 år.

Lokofører J. P. F. Gronemann, fh Ålborg, 79 år.

Lokofører J. E. Petersen, fh Struer, 72 år. Togfører M. K. Thomsen, fh Fredericia, 71 år.

Togfører V. A. L. Rasmussen, Kh, 62 år. Godsekspeditor A. V. Jensen, Middelfart, 60 år.

Lokofører V. Jensen, Korsør, 60 år.

Lokofører H. C. Guldager, fh Århus, 57 år.

Lokofører H. Rasmussen, Århus, 56 år.

Togfører A. T. Bjørnskov, Esbjerg, 42 år.

Fra forretningsverdenen

Hjulløfter

I tidsskriftet *Maschinenmarkt*, 23. august 1963, præsenteredes et løfteaggregat til store køretøjer som lastvogne og busser. Apparatet, som kaldes *Busradgreifer*, har 4–6 flytbare hjulløfter, der hver har en bæreevne på 4–5.000 kg og en løftehøjde på 1.600 mm.

Betjeningen sker over en kontaktpult, fra hvilken løfterne enkeltvis, parvis eller samtlige (max. 6 løftere) styres med en nøjagtighed på 1 mm.

Besigtigelse af skader lettes betydeligt, ligesom udskiftning af dele som fjedre, foraksler, bagtojer m. m. nu kan foretages med vidtgående forbedringer af montørens arbejdsbetingelser.

Ny palle

Udbudet af paller har taget et stort op-sving i de sidste år. Blandt de interessanteste typer er den ved *Metallwerke Saar G. m. b. H., Grävenwiesbach* fremstillede type af profilstål. Fordelene ved denne type paller er, at den tomme palle kun fylder 30 cm i højden, at den er udformet således, at de stablede varer hælder mod pallens midte, at pallen er letflyttelig med kran, og sidst at en 800×1200 mm palle kun vejer 20 kg.

BOG-anmeldelser

Jernbanemuseet i København. 32 sider, 14 illustrationer.

Museet har udgivet et nydeligt og interessant hæfte, der både kan tjene museets besøgende som katalog over dets genstande, men det giver ligeledes alle en kortfattet oversigt over jernbanernes historie. Som noget helt nyt finder man en fuldstændig

fortegnelse over jernbanehistorisk litteratur samt over jernbanemuseets rullende materiel. Det værdifulde hæfte sælges på museet for kun kr. 1.50.

Vi kan samtidig minde om, at museet er åbent for publikum hver onsdag fra kl. 12–16 i månederne april–oktober.

Museet har forøvrigt i anledning af mindeåret for krigen i 1864 foranstaltet en lille særudstilling til belysning af jernbanernes deltagelse i de daværende begivenheder.

Post- og telegrafhåndbogen 1964

er udkommet og sælges på alle posthuse for kun 50 øre. 270 sider.

Bogen indeholder som sædvanlig oplysninger om bestemmelser for alle arter af postforsendelser samt reglerne for ind- og udlevering af post, telegrammer og rigssamtaler. Med bogen følger et Danmarks-kort 65×50 cm med jernbane-, post- og telegrafstationer.

Maribo-Bandholm Jærnbane (DJK Museumsbane). 12 sider, pris kr. 4,00.

Beretning om driften 1963 er udkommet og indeholder foruden oversigt over banens drift fortegnelse over klubbens materiel og dets benyttelse.

P. HAASE & SØN, intern. bogh., Løvstræde 8, København K.

Howard Loxton: Railways. 28 × 21 cm, 152 sider med 433 illustrationer, deraf 37 i farvetryk. Pris kun 16 kr.

Her får man virkelig en billig og interessant bog, der med de mange illustrationer levendegør jernbanernes udvikling gennem 150 år til vore dages nyeste jernbane-komfort og -teknik. Bogen er ret en lækkerbidsken for såvel ældre som yngre jernbaneentusiaster.

Vintage Cars. 168 sider, ill. B. T. Batsford, Ltd., London W 1, ca. kr. 35,00.

Bogens fulde titel er »*The Maintenance and Driving of Vintage Cars*«, og det siger i det store og hele, hvad bogen handler om. Der gives indgående beskrivelser af

**Kul - Koks - Cinders
Brændselolie**

TELEFON *2 13 66

Skjern og Omegns Sparekasse

Kontortid: 9,30–11,30 og 13,30–16,00 - Lørdag 9,30–11,30

Fredag også 19,00–20,00

TELF. 207 - GIRO 15824

Stiftet 1875

mange af de vognde, det er nødvendigt for en bil-veteran-entusiast at pille ved, og bogen vil uden tvivl give mange gode og underholdende stunder for den, der elsker gamle biler, og elsker at rode med dem.

Archiv für Eisenbahntechnik, nr. 18. 88 sider. Hestra Verlag, Darmstadt.

Et nyt nummer i serien, der før udførligt har været omtalt i JB. Denne gang er emnerne »Omladning af stykgods«, tekniske beregninger omkring bremseklodsen, signalproblemer ved afviklingen af spidsbelastning i trafikken m. v.

Det er grundige artikler, næsten kun for specialisten, men *han* får også netop, hvad *han* søger efter.

Germany 1918-1945. 208 sider, ill. med kort, ca. kr. 24,00. B. T. Batsford, London W 1.

En interessant bog om en periode, vi alle husker alt for godt.

Det er interessant i dag at se alle disse begivenheder belyst med en erfaren historikers øjne. Gang på gang undres man og siger: »Var det virkelig sådan, det foregik«, eller man siger forbløffet: »Det kan jeg da forresten godt huske«.

Bogen vil glide ind i en samling som et historisk dokument af høj klasse.

The Londonderry & Lough Swilly Railway. 186 sider, ill. ca. kr. 38,00. David & Charles, Dawlisk, Devon.

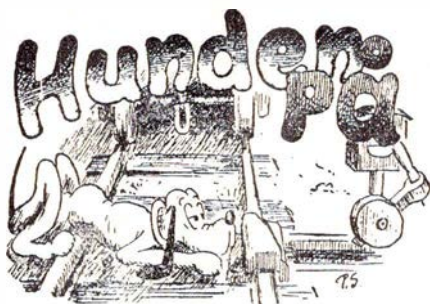
Det er ikke så tit, vi hører om smalsporede jernbaner i Irland, hvor man jo har bredsporede baner som standard. Ikke desto mindre findes der – eller rettere fandtes der – et hav af den slags små og romantiske baner, de fleste af dem oven i købet med en spændende og/eller romantisk fortid.

Det er historien om nogle af disse baner, bogen giver os. Teksten er af høj kvalitet, at forstå på den måde, at den er saglig og prøber uden dog at være berøvet det anstrog af smil, der skal til for at gøre den virkelig tiltrækkende.

Classics Cars. 72 sider, ill. B. T. Batsford Ltd., London W 1, ca. kr. 15,00.

Denne bog med lutter farveillustrationer i helside-format fortæller om nogle af de virkelig berømte gamle vogne fra slutningen af tyverne, den epoke, der for bilerne – som for så meget andet – er særlig omgærdet af et romantisk skær.

Det er vogne som Hispano-Suiza 68-bis, Rolls-Royce Continental Phantom II, Isotta-Fraschini 8-A, SKK Mercedes Benz 38/250 o. s. v. Virkelig en bog af klasse med en fin levnedbeskrivelse af disse og flere andre fine vogne.

Næstsidste nyt!

12 år — er det noget?

En gårdejer i Laurbjerg har henvendt sig til ombussemændene i anledning af, at han nu har ventet på erstatning fra DSB i 21 år!

En uafgjort sag fra krigens tid, fra Knutzens generaldirektorperiode, der sluttede så brat på befrielsesdagen i 1945 – en sag fra de år, da det ikke nyttede meget at diskutere med myndighederne – en sag fra dengang da strækningen Århus-Randers blev dobbeltsporet.

21 års ventetid på en erstatning fra det offentlige, som ikke selv venter én dag, hvis der er noget, det vil ha' i almenvellets navn. Grove løjer.

Blamagen synes i DSB's øjne ikke større, end at man frejdigt erklærer, at det godt kan vare to år endnu. Der savnes landmålere. Og det er jo også kun en lille sag.

Den lille sag er en mindelse om de tider, da jernbanerne blev anlagt. Det er en lidt for upåagtet kendsgerning, at megen mistemning mellem land og by og mellem meningmand og det offentlige stammer fra hine tider, da man skar snorlige strimler af Danmarks landbrugsjord, og da retten sad i en lineal.

Sagen er egnet til at påvirke galdeblæren hos hver den borger, som ved, at det offentlige aldrig venter på sine penge. Man jævnfører de 21 års ventetid med den hast, hvormed man indkræver skatter også i de tilfælde, hvor der er uenighed om beløbets størrelse. Da gælder det, at borgeren betaler først og evt. får nogle af sine penge tilbage efter afgørelse hos højere instans, og betaler han ikke, hvad han ikke mener at skulle eller skyldte, da møder kongens foged.

En gang imellem skulle man ikke tro, vi var demokrater.

Information.

Fra religionstimen:

Lærerinden siger, »Og Ruth sagde til sin mand: Hvor du går hen, der vil jeg også gå hen«. Hvad kan man forstå deraf med hensyn til hendes karakter?

Eleverne svarede: *At hun ikke stoledes på ham.*

Nå, på den måde . . .

– Jeg vil sige dig – min svigermor er en engel.

– Nå, min lever desværre endnu.

Livets risiko

– Man taler så meget om, at det er uhygiejnisk at kysse –

– Det er det også. Jeg kyssede en gang en gift kone, og det kostede mig et blåt øje og to brækkede ribben.

Nej tak – han var også selv med

– Ja! – sagde den nypædagogiske skolepsykolog – nu har jeg skrevet til rektor – at – dette at du bed ham egentlig ikke kan tilskrives nogen karakterfejl, idet du blot har afreageret et latent – men hidtil fortrængt – pres fra et stærkt og primitivt anlægspræg. – – –

Og ligeledes, – – at dette ukontrollerede spark, du tilføjede ham, må anses for en logisk – ligefrem karthartisk – affekt, der uzensureret har overlejret dit Jeg, – inden din bevidsthed har grebet ind! !

– Nå, ja, – greb drengen nu ind – men det blå øje, han rendte af med, – det var sgu' min egen opfindelse! !

Ny synsvinkel

– Jens, – kan du sige mig, – hvorfor blev Jerusalem odelagt?

– Jæh, – – fordi de ikke kendte besøgstiden – og kom udenfor den!

Effektiv afvæbning

– – – og hvis hun så laver en forfærdelig bunke vrøvl – som hun plejer – – – !

– Jamen din kone er jo døvstum! ? ?

– Ja, – – og så slukker jeg bare lyset! !

Chauvinisme – for de fleste af pengene

– Forlanger De virkelig 1200 kroner for det billede – uden ramme?

– Tja! – En amerikaner har da lige budt 1000!

– Kroner? – Jeg vil give det i 10-ører!

– Så tag billedet – min kunst skal ikke ud af landet!

Og så var der . . .

postmesteren, der, når han blev ivrig og bandede, altid sagde:

F . . . frankere mig! !

LIND HANSEN
KULTORVET 14 · C. 6286
LEVERANDØR AF CLICHEER
OG BILDMATERIALE
TIL DE MEST BETYDENDE
DAG- OG UGEBLADE I KØ-
BENHAVN OG PROVINSEN

Skjern

ALSHOLM & MADSEN

Skrædder og
herreekviperingsforretning
Jernbanegade 6 – Skjern – Tlf. 107

Banegårds-Restaurationen Skjern

P. Pedersen – Tlf. 180

Aktieselskabet RINGKJØBING BANK

Skjern afdeling
Tlf. *600

Chr. Langbo

Bredgade – Skjern – Tlf. 77
Kolonial – Delikatesse

Ølgod

PETREA

Bageri og Conditori
Ølgod – Tlf. 106

A/S VARDE BANK

Ølgod afdeling
Tlf. 23

De unges Magasin

Agnes Pedersen – Ølgod – Tlf. 127

ESBJERG EKSPORTMARKED

Damekonfektion – Kjoler
Trikotage – Udstyr – Babyudstyr

BUNDDAARD TEXTIL

Strandbygade 4 – Esbjerg

Lolland-Falster

Nakskov Mælkeforsyning

Ø. Boulevard 10 – Nakskov
Telefon *1566
1. kl.s mejeriprodukter

Shell Service Station

Østergade 30 – Maribo – Tlf. 1087
Benzin – Olie – Vask – Smøring
Asger Rasmussen

Alt i uniformer skræderi og målkonfektion

W. B. Jørgensen

Vestergade 26 – Stubbekøbing
Snit – kvalitet – pasform

Sjælland

Legetøjsmagasinet

Grete Hansen
Skt. Hansgade 19 – Ringsted
Telefon 354
Stort udvalg i mekanisk legetøj,
trælegetøj og bijouteri

Ringsted Andels Fjerkræslagteri

Sparekassen for Ringsted og Omegn

Telefon *222

Animo Auto Lakering

Mogens Andersen
Brogade 2 – Ringsted – Tlf. 2451
1. kl. arbejde
Hurtig og præcis levering

Vilh. Petersen

statsaut. elektrisk installatør
Jernbanegade 11 – Frederikssund
Tlf. 25 og 426

Hillerød

Monopol

Tøj for mandfolk
Slotsgade 43 . Hillerød . tlf. 326

P. NORDSTEN A/S

Landbrugsmaskinfabrik
HILLERØD

HANS TOFTE'S BOGHANDEL

Slotsgade 22 - Hillerød - tlf. 132

Sjælland

Carl Weinreich AUTOGAARDEN

Holbæk – Tlf. 33

REKORD-VASK

Hersegade 7 - Roskilde - tlf. 35 44 60
1. kl.s nobel og skånsom vask
Jernbanepersonalets damer anbefales
Jernbanepersonalet anbefales –

Holsted Andelsmejeri

1. kl.s mejeriprodukter
Telf. Næstved 72 03 82

Haarlev Installationsforretning

Telefon 25
Alle el-reparationer og
installationer udføres

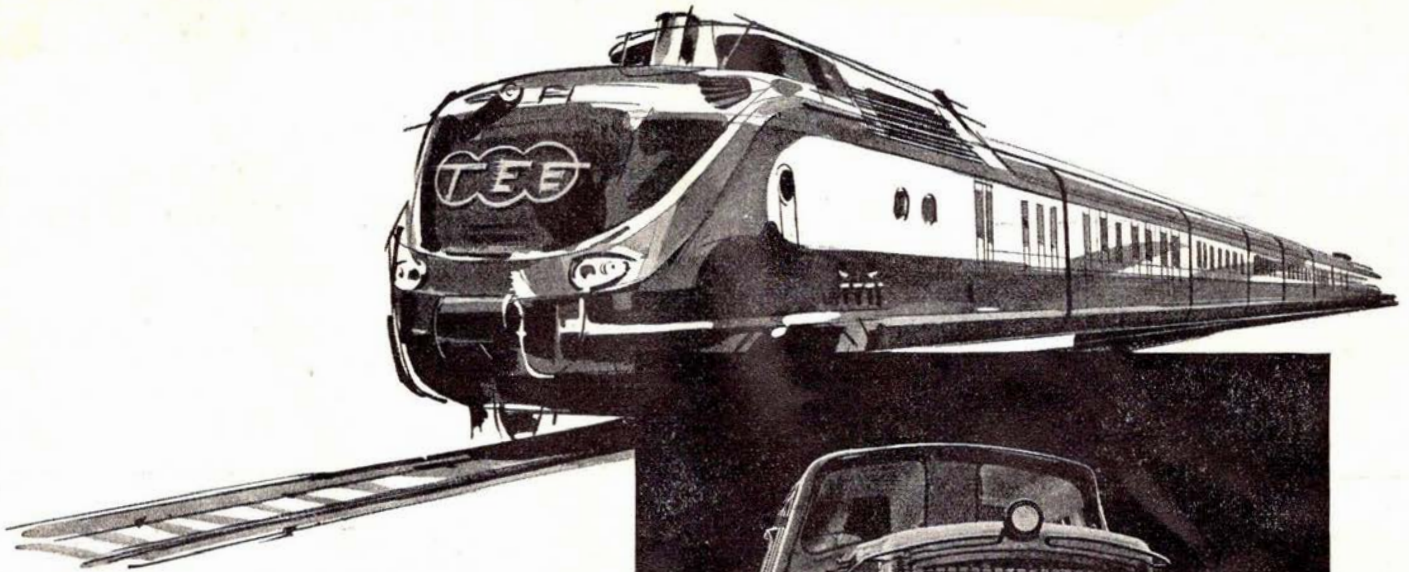
Verner Jørgensen

Tømrermester
Melbyvej – Melby
Udfører arbejder for privatbanerne
Tlf. Frederiksværk 713

Aage Løkke

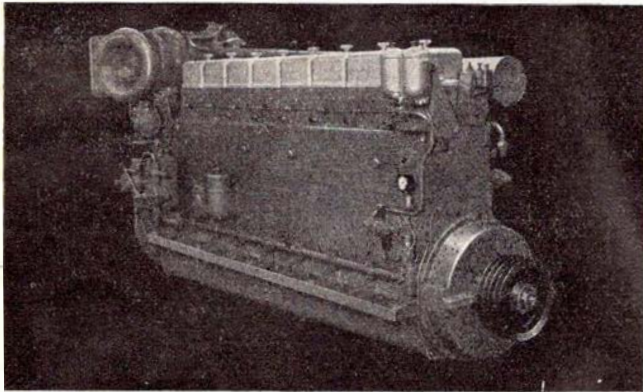
TIP-TOP

Nørregade 5, Frederiksværk
Tlf. 345 og 745

M·A·N

LEVERER

DIESELMOTORER
MOTORTOG
SPECIALVOGNE
TIL
jernbanedrift

MASCHINENFABRIK AUGSBURG - NÜRNBERG AG - WERK AUGSBURG

Repræsentant i Danmark

PROTECHNICO $\frac{1}{2}$

VESTER FARIMAGSGADE 1 - KØBENHAVN V. - TELEFON MINERVA (0154) 2062